

SLOVENSKI NAROD

zaka vsak dan popoldne, izven nedelje in praznikov. — Inzerati: do 30 peti á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzerati davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Svobodna pot k razvoju

Dva problema sta bila, ki sta zavarala našo konsolidacijo: naše neurejeno razmerje k Italiji in nesrečni hrvatsko-srbski spor.

Konflikt s sosedno Italijo radi naših meja, predvsem radi posesti Reke je usodno vplival na naš zunanje politični položaj. Že leta 1919, se je našim državljanom nudila ugodna prilika, da definitivno urede odnose s Italijo. Bilo je to v času, ko je na mirovni konferenci še sodeloval pokojni naš veliki prijatelj, predsednik Združenih držav ameriških Wilson. Wilsonov predlog glede določitve jugoslovensko-italijanske meje na zapadu je bil takrat v razpravi. Takratni italijanski ministrski predsednik je bil Nitti, kakor se je kasneje izkazalo, kar se tiče razmerja napram Jugoslaviji, najkoncilijantnejši izmed vseh italijanskih državnikov. Nitti je sicer odklonil kot mejo Wilsonovo črto, stavil pa je kompromisni predlog, ki je pomenjal za nas ugodnejšo rešitev razmejitvenega vprašanja glede Reke in naše Notranjske. Po tem predlogu bi naša država ne dobila samo vsu Notranjsko in mali del Goriske, marveč bi ji pripadla v last tudi veljavna železniška proga Ljubljana—Sv. Peter—Reka. Našo zunanjo politiko je takrat vodil dr. Ante Trumbić. Dasi je bilo vsakomur, ki je računal z dejanskim položajem in faktičnimi razmerami, jasno, da znači Nittijev predlog maksimum italijanskih koncesij, vendar je dr. Trumbić, ki je bil obiden tudi naš delegat na mirovni konferenci, ta predlog odklonil ter s tem naš konflikt z Italijo tako poostil, da se je opetovano zdelo, da pride med obema državama še do krvavega razreševanja. Posledice te velike zunanje politične napake so bile za nas katastrofalne. Italija je nastopala povsod kot naša neizprosna sovražnica in je zastavljala vse svoje sile, da nam čim največ škoduje. Italijanska diplomacija je navedeno ena najboljših, najsposobnejših in najbolj premetenih na svetu. Niti imeti za sovražnico, pomenja vnaprejšnji poraz v vsakem zunanje političnem vprašanju. To smo bridko občutili tudi mi. Da se je plebscit na Koroskem za nas tako usodno končal, imamo v prvi vrsti pripisovati nastopu in postopanju italijanske diplomacije. Ako bi bili svoje razmerje k Italiji uravnali pred koroskim plebscitom in recimo sprejeli Nittijevo ponudbo, bi danes imeli poleg celotne naše Notranjske in vse železniške proge od Ljubljane do Reke, trdno v svojih rokah tudi ves slovenski Korotan! Državniška nesposobnost in politična neupornost voditeljev takratne naše zunanje politike pa je povzročila, da smo Slovenci in z nami naša država izgubili eden najlepših kosov naše zemlje. Z lahkotomelno odpornostjo, v kateri se nismo mogli niti opirati na konsolidirane dosege, nasprotno, celo poslali smo si svoje pozicije. Tako smo končno morali v Kanoso, v Santo Margherito in Rapallo. Kapitularili smo pred Italijo na vsi črti. Storitni smo to morali radi našega zunanje političnega položaja, kakor tudi radi svojih neurejenih razmer v notranjosti.

Spor s Hrvati, ki je ves čas po prevratu zaviral našo notranje politično in gospodarsko konsolidacijo, je pogubno vplival tudi na naš zunanje politični položaj. Radičeva agitacija in propaganda v inozemstvu je nam silno škodovala. Ves svet je namreč imel utis, da so razmere v naši državi take, da je vsak hip treba računati za razpadom Jugoslavije. Posledica tega prepričanja je bilo splošno nezauznanje, ki se je pojavljalo zlasti na gospodarskem polju in zadajalo najtežje udarce našemu gospodarskemu življenju. Naša valuta se ni mogla stabilizirati in v zvezi z njo se ni mogla razvijati niti naša trgovina in obrt, še manj pa naša industrija, skratka gospodarsko smo bili na tleh. Zdelo se je, da ni izhoda iz tega obupnega položaja. Šele, ko je letos prišla na krmilo vlada Narodnega bloka, se je položaj bistveno spremenil. V naši državni politiki je zavladal nov, sveži duh. Vlada, ki se je v parlamentu lahko naslanjala na zanesljivo, kompaktno večino, se je v pravilnem spoznanju, kaj je pred vsem glavna prepreka naši konsolidaciji, takoj lotila rešitve dveh poglavitnih, naš uspešni razvoj zavirajočih problemov — ureditve razmerja do Italije in zaključitve sporazuma s Hrvati.

Obe ti dve vprašanji stojita, kakor vse kaže, tik pred končno likvidacijo. Pogodbe, ki končno urejajo vsa sporna vprašanja z Italijo, bodo prihodnji teden podpisane v Rimu in tudi sporazum s Hrvati, odnosno s tisto hrvatsko stranko, katere dosežanje razorano

Pred zaključitvijo sporazuma

Protokoli sporazuma se danes podpisujejo. — Radičevci dobe največ štiri ministrske portfelje. — Ministrski predsednik gosp. Pašić odpotuje v ponedeljek v inozemstvo.

— Beograd, 11. julija. (Izv.) Ves večerajšnji dan so zastopniki dveh glavnih parlamentarnih skupin posvetili formulaciji zapisnikov o pogajanjih, ki so se oficijelno vršila med narodnopravilno in hrvatsko seljaško stranko. Ti zapisniki bodo danes popoldne končani, takoj podpisani in nato izročeni ministrskemu predsedniku Nikolu Pašiću v proučevanje. Gospod Pašić ima končno odločiti, v kakem obsegu se sprejmejo zahteve HSS. Kakor je videti, so radičevci zelo popustljivi v svojih zahtevah, popustili so celo glede vojske in dislokacije čet.

Radičevci so večeraj zahtevali, da jim radikalni priznajo šest ministrskih sedežev. Sploh so se vršila večeraj pogajanja samo in izključno o razdelitvi portfeljev. Današnja situacija poročila podkrepujejo informacije našega dopisnika, da je vse končno odvisno od ministrskega predsednika Nikole Pašića. Današnje »Vreme« kratko pravi, da je sedaj vse v rokah g. Pašića in obenem razmotriva štiri možnosti glede stališča, ki naj bi ga zavzel g. Pašić napram predloženim protokolom sporazuma.

Prva možnost po »Vremenu« je: da g. Pašić sprejme protokol sporazuma z gotovimi spremembami ali brez njih. Na ta način bi bil sporazum gotov in nova vlada sestavljena v nekaj dneh.

Druge možnost je, da g. Pašić zahteva nova pojasnila od pogajalcev in bi se na ta način ta zadeva odložila do jeseni. Tretja možnost je, da g. Pašić sprejme predloženi sporazum, toda z zahtevom, da se pri izvedbi sporazuma angažirajo oziroma udeležujejo tudi samostojni demokratje, bodisi po Svetozarju Pribičeviću ali brez njega. (Po informacijah našega dopisnika je izključeno, da bi g. Svetozar Pribičević bil pripravljen sodelovati z radičevci.)

Četrta možnost je, da g. Pašić odkloni načrt sporazuma. To je po »Vremenu« malo verjetno. Politični krogi smatrajo in celo trdijo, da g. Pašić stvar sporazuma odloži do jeseni. Gospod Pašić stopi tekem današ-

nega dneva v zvezo z drugim ustavnim faktorjem. »Vreme« trdi, da je g. Pašić po notranjem ministru Boži Maksimoviću že doznal za stališče krone glede sporazuma in da je bila s tem v zvezi zadnja avdienca Maksimovića na Bledu.

Današnja »Politika« je glede sporazuma zelo optimistična, dočim je »Vreme« nasprotno precej rezervirano. »Pravda« pa še vedno trdi, da obstoje velike ovire in težkoče za sporazum in zelo dvomi v pozitivni uspeh. Obstojajo načelne difference v političnih in administrativnih vprašanjih, toliko pa je gotovo, da so radičevci popolnoma privolili v izvedbo vidovdanske ustave.

Najbolj zanimivo je vprašanje sestave nove vlade. Radičevci so najprej zahtevali sedem, pozneje šest in na zadnje samo štiri ministrske portfelje in sicer one, ki jih imajo sedaj samostojni demokratje. »Vreme« navaja, da zahtevajo radičevci agrarno reformo, pošto, trgovino in poljedelstvo. Radikalni jim priznavajo pošto, izenačenje zakonov, socialno politiko in narodno zdravje. Radičevci pa so izjavili, da so predvsem zainteresirani na ekonomskih resortih, ker ti odgovarjajo programu in smislu politike HRSS. Razširjena je tudi verzija, da so končno priznali radičevcem tle ministrski sedeži: agrarne reforme, šum in rudnik, prosvete, trgovino in pošto. Posebno so zase zahtevali radičevci poljedelsko ministrstvo, toda so to zahtevo končno opustili, ker je poljedelski minister Krsta Miletić odločno protestiral proti temu, da bi se njegov sešor uvedel v pogajanja. Radičevci zahtevajo tudi dva državna podtajnika inpriznavajo radikalom politična mesta v resortih, v katerih bi imeli oni svoje ministre. Kot ministrski kandidati se navajajo: Pavle Radić za ministra trgovine in industrije, dr. Nikić za šume in rudnike in Pasarić za prosveto.

Potrditve se danes vesti, da odpotuje ministrski predsednik g. Nikola Pašić v ponedeljek v inozemstvo.

Situacija v Pašićevih rokah

Radičevci pravijo: Vse je gotovo! — Zapisniki pogajanj bodo danes popoldne podpisani.

Beograd, 11. julija. (Izv. ob 12.45.) Danes popoldne nikakih bistvenih in načelnih novosti v pogajanjih med radičevci in radikali. Kratko neoficijelno posvetovanje so imeli nekateri delegati radikalne in HSS. Ta sestanek je bil samo formalnega značaja, ker sta bila delegata Marko Gjurčić in Marko Trifković zadržana po važnih poslih. Danes popoldne je določen končni sestanek in svrhu podpisa zapisnikov. Pri podpisu ne bo posebne važnosti. Zapisniki se takoj iz-

roče ministrskemu predsedniku Nikolu Pašiću. Radičevci in njih prijatelji danes ponosno zatrjujejo: Vse je gotovo! Na drugi strani pa je treba naglašati, da se ključ k rešitvi situacije nahaja še vedno v rokah ministrskega predsednika Nikole Pašića, ki prihodnji ponedeljek odpotuje v inozemstvo. Jutri v nedeljo predloži zapisnike g. Pašić radikalnemu klubu v odobrenje odnosno v razpravo.

Narodna skupščina

Preiskovalni komisija v zadevi pravosodnega ministra dr. Lukinica. — Avstrijsko priključitveno vprašanje. — Viharna seja radikalnega kluba.

— Beograd, 11. julija. (Izv. ob 12.45.) Pred sejo narodne skupščine je bil sestanek načelnikov parlamentarnih klubov. Na tem sestanku je bil dosežen sporazum, da se odstopi opoziciji šest mest v parlamentarnem odboru, ki ima proučiti in preiskati obtožni material prot pravosodnemu ministru dr. Edo Lukinici. Dosežen je bil tudi sporazum, da se izvoli za predsednika preiskovalne komisije radikalni poslanec dr. Vasa Jovanović. Klubski načelniki so se dalje tudi sporazumeli glede volitve parlamentarnega odbora, ki ima razpravljati nujni predlog dr. Zanića o razveljavanju člena 138. vidovdanske ustave in parlamentarnega odbora, ki razpravlja zakonski predlog o spremembi zakona glede državne hipotekarne banke. Končno so se načelniki sporazumeli, da pride v ponedeljek kot prvi točka na dnevni red interpelacija posl. Frana Smodeja na zunanje ministrstvo o priključitvi Nemške Avstrije Nemčiji.

Pred skupščinsko sejo je bila tudi seja radikalnega kluba. Ta seja je bila mestoma burna in viharna. Radi večerajšnjega glasovanja v narodni skupščini je prišlo do ostrega konflikta med poslanci, ki so bili

pasivni in ki so obenem kršili strankino disciplino. Večini radikalnega kluba je končno uspelo, da je klub določil v preiskovalno komisijo popolnoma objektivne osebe. Propadla je kot kandidat za preiskovalno komisijo dr. Ninko Perić.

Seja narodne skupščine je pričela ob 10. popoldne. Po končanem formalnostih in raznih poročilih skupščinskega predsedstva je predsednik najprej odredil kratak odmor in nato volitve v tri parlamentarne odbore.

I. V parlamentarni odbor, ki ima proučiti obtožbo posl. dr. Polića in tovarišev proti pravosodnemu ministru dr. Lukinici so bili izvoljeni: dr. Vasa Jovanović (rad.), Gjuro Kržalić (rad.), Dragiša Leovac (rad.), Pera Jovanović (rad.), dr. Svitlislav Popović (sam. dem.), Stanko Šibenik (radičev.), dr. Milan Zanić (radič.), Dragotin Pečić (dav. dem.), Ilija Šumenković (dav. dem.), dr. Hodžar (kler.), dr. Joca Lalošević (rad.) in Mustafa beg Kapetanović. Zbornica je dalje določila, da mora ta parlamentarni odbor obtožbo proučiti v roku 20 dni in nato o rezultatu poročati skupščini.

Svobodnemu razvoju in vsestranskemu našemu razmahu, naši popolni notranji konsolidaciji ni ničesar več na poti. Napoveduje se nam lepša bodočnost. A zavolga v tem oziru pripada izključno modrim in velikopoteznim državljanom Narodnega bloka!

II. Parlamentarni odbor za proučevanje zakonskega predloga dr. Zanića glede razveljavanja člena 138. ustave. Za predsednika je izvoljen Ljuba Nešić (rad.), za podpredsednika dr. Hinko Krizman (sam. dem.).

III. Parlamentarni odbor za zakon o spremembi zakona o Državni hipotekarni banki. Predsednik dr. Laza Marković.

Seja je bila ob 12.30 končana. Prihodnja v ponedeljek ob 10. popoldne. Dnevni red: Razprava o interpelaciji posl. Frana Smodeja na zunanje ministrstvo glede priključitve Avstrije Nemčiji.

Sovjetska Rusija pripravlja vojno proti Angliji

— Berlin, 10. julija. Listi objavljajo iz Moskve poročila ruske propagandne agencije, ki omenja vojaške priprave sovetov za vojno proti Angliji. Vrhovni komisar rdeče armade Frunze je v nekem nagovoru na vojaške izjavi, da se mora rdeča armada pripraviti na vojno proti Angliji.

Razvoj zadnjih mednarodnih dogodkov je takega značaja, da soveti ne morejo dvomiti, da se Anglija pripravlja na vojno proti Kitajski.

Po pogodbah so soveti vezani na Kitajsko in zato ne morejo križem rok gledati, kako se Anglija in Japonija dogovarjate glede razdelitve Kitajske. Zveza ruskega medveda s kitajskim zmajem je tako silna, da lahko vsemu svetu kljubuje in imponira.

Zaključek pogajanj v Firenzi

PODPISOVANJE KONVENCIJE K JADRANSKEMU SPORAZUMU. — KONCESIJE ITALIJANOM.

— Beograd, 11. julija. (Izv.) Rimska »Stefania« danes oficijelno objavlja, da so se pogajanja, ki so trajala pet mesecev med Jugoslavijo in Italijo, sedaj končala v Firenzi. Predsednik konference senator Quartieri je izjavil, da je v vseh vprašanjih dosežen prijateljski sporazum. Jugoslovni delegat dr. Rybář je prispel v Rim. Sporazum, ki obsega 30 konvencij, se verjetno danes podpisuje. »Vreme« javlja iz Rima, da je senator Quartieri izjavil, da so se vršila pogajanja na principu paritete in je bil v vseh vprašanjih kompromisnim potom dosežen sporazum. S tem sporazumom je urejeno stanje Italijanov v Dalmaciji. Premožanje italijanskih državljanov v Jugoslaviji, zlasti v Dalmaciji, ne spada pod agrarno reformo in se prizna italijanskim državljanom posebna odškodnina, ki so jo utrpeli po agrarni reformi. Urejeno je tudi jezikovno in šolsko vprašanje po principu paritete za Italijane v Dalmaciji in Jugoslovane na Reki. Eliminirana je časovna konkurenca med Reko in Sušakom. Obe državi si ohranita pravico svobodno graditi pristanišča ob Jadranu.

KONFLIKT MED PRAGO IN VATIKANOM

— Rim, 11. julija. Češkoslovaški poslanik pri Vatikanu dr. Pallier je snočil odpotovanje na poziv svoje vlade v Prago.

— Rim, 10. julija. Uradno glasilo Vatikana »Osservatore Romano« objavlja glede odhoda papeškega nuncija iz Prage: Z ozirom na to, da je pri proslavah Jana Husa ki so bile prirejene v Pragi povodom praznika 6. julija, prevzel prezident republike protektorata, a ministrski predsednik častno predsedstvo, je sveta Stolica ukazala nunciju msgr. Marmaggiu, da proti temu odločno protestira in takoj zapusti Prago. Nuncij Marmaggi je odpotoval iz Prage 6. t. m. in je snočil prispel v Rim.

BOLJŠEVIŠKA NEVARNOST NA BALKANU

— Beograd, 11. julija. (Izv.) Današnja »Politika« objavlja brzojavko svojega dopisnika, ki naglašja, da so grški merodajni krogi doznali, da se pripravlja velika boljševiška akcija v balkanskih državah. Boljševiki so poslali velike svote na Bolgarsko, Grško in Makedonijo z namenom, da prično z revolucijo. Grški krogi opozarjajo vse balkanske države, da ukrenejo potrebne korake proti tej boljševiški akciji.

VELIKE PONEVERBE V NOVEM SADU

— Novi Sad, 10. julija. (Izv.) V državni predilnici svile so prišli na sled velikim poneverbam. Posebna komisija je ugotovila na podlagi knjig, da je poneverjenih 100.000 Din. Aretiranih je več uradnikov.

PREISKAVA PROTI STJEPANU RADIĆU KONČANA

— Zagreb, 11. julija. (Izv.) Kazenska preiskava proti Stjepanu Radiću je bila večeraj končana in kazenski spisi so bili izročeni državnomu pravdnikstvu. Preiskovalni sodnik dr. Körbler je zasljal vse priče in je spise izročil pristojnim oblastem v na-

MEIN
KAVA

mešanice
za poznavalce

109 L

daljno poslovanje. Državni pravdnik ima proučiti spise in v roku 8 dni sestaviti obtožnico ali pa kazensko postopanje ustaviti v slučaju, da nima razloga za sestavo obtožnice. Državni pravdnik dr. Alexander je z ozirom na končno preiskavo snočil odpotoval v Beograd, da poroča pravosodnemu ministru.

JAPONSKA PROTI KITAJSKI

— London, 11. julija. Iz Pekinga javlja, da je japonski poslanik vložil pri kitajski vladi odločen protest Japonske radi dogodkov v Kantonu in drugih mestih, kjer je bilo več japonskih državljanov ubitih, odnosno težko ranjenih od kitajskih nacionalistov. Japonska zahteva od Kitajske tudi odškodnino.

PROCES O DARWINOVI TEORII V AMERIKI

— Dayton, 10. julija. V Daytonu, država Tennessee, je pričel danes senzacionalen proces proti univ. prof. Szopesu, ki je nedavno predaval o Darwinovi teoriji in svetem pismu. Radi tega predavanja je bil pozvan profesor pred porotno sodišče. Navlral množice k razpravi je velikanski in se razprava sploh vrši prav po ameriškanski. Pred sodno palačo, kamor ne morejo vse navzoče zmestiti, so postavili gramofone, ki posnemajo vse dogodke in razvoj razprave. Mnogoštevilni so poročevalci listov, ki so postavili svoje sedelce tik pred stolom sodnika. Prof. Szopes je predlagal 50 znanstvenikov kot priče. Proces bo trajal najmanj mesec dni.

KONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV V PRAGI

— Bukarešta, 11. julija. Kakor javlja »Adevărul«, je za 25. t. m. določena konferenca nasledstvenih držav v Pragi odgodena na zahtevo rumunske vlade, ker se ni povsem proučeno vprašanje odškodninskih zahtev nasledstvenih držav napram Avstriji in Madžarski. Konferenca v Pragi ima določiti končno razdelitev predvojnih avstrijsko-ogrskih dolgov. Posebna konferenca, ki se skljuje na Dunaj, določa odškodninske zahteve nasledstvenih držav.

AVSTRIJA : FINSKA 2 : 1

— Helsinkfors, 10. julija. Nogometna tekma Avstrija : Finska 2 : 1.

ZVEZA BALTIJSKIH DRŽAV

— Varšava, 11. julija. V Revolu se v kratkem sestanejo zunanji ministri štirih držav Estonske, Finske, Poljske in Litavske. Na sestanku bodo razmotrivali o vsem državam skupnih vprašanjih obrambe in gospodarske politike. Skleniti se ima obrambna zveza. Pogodba, ki garantira medsebojno pomoč v slučaju napada od strani druge države. Obenem se določa enotna taktika baltijskih držav povodom zasedanja Društva narodov v Ženevi.

Neuspeh češkoslovaškonepših pogajanj

Hamburg, 10. julija. S pogajanja med Nemčijo in Češkoslovaško o češkoslovaških prostih lukah v Hamburgu in Stettinu so se izjalovila. Češkoslovaški delegati so med drugim zahtevali, naj bi bile prosto luke pod češkoslovaško suvereniteto, o čemer mirovnih pogodbah ni govora.

Podraženje v Parizu

Pariz, 10. julija. k. Občinski svet je sklenil zvišati cene plinu, električnemu toku, vodi in voznim listkom na podzemskih železnicah.

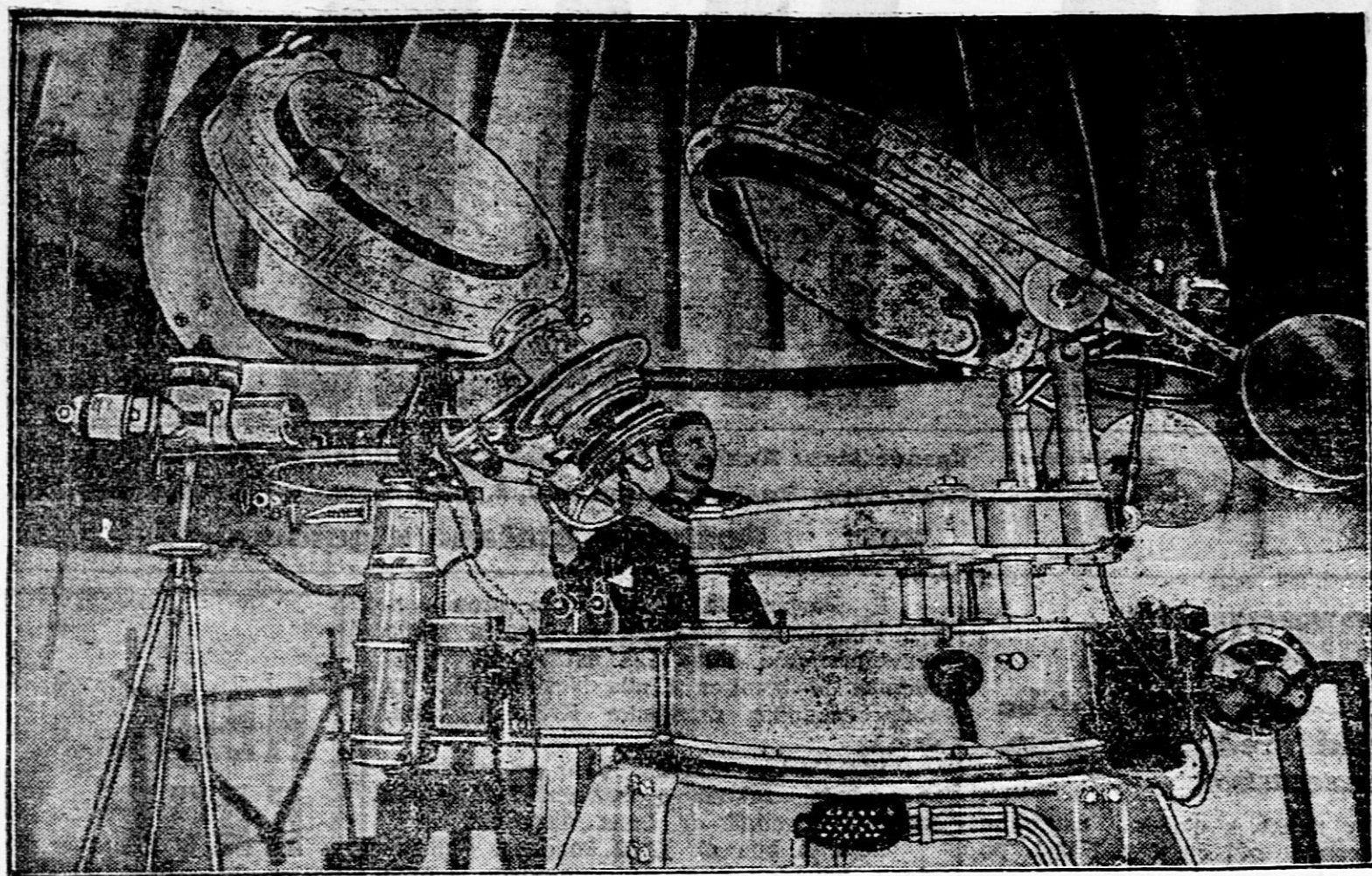
Borzna poročila.

Dinar v Curihu 9.04.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih, 11.08, Pariz 270, London 277.50, Milan 211.50, Newyork 56.95, Praga 169.25, Dunaj 0.0803. Inozemske borze.

— Curih, 11. julija. Predborza: Beograd 9.04, Pariz 24.20, London 25.04, Milan 19.15, Newyork 515.10, Praga 15.26, Berlin 1.226, Dunaj 0.007255.

— Trst, 11. julija. Predborza: Beograd 47.30—47.50, London 130.50—131, Newyork

POD KUPOLO EINSTEINOVEGA STOLPA. Sistem solnčnega ogledala, ki pošilja v prostore pod stolpom solčne žarke v preizkuševalnico aparatov.

Nemške manjšine v naši državi

Nemci tvorijo v naši državi jedra 3 trideset odstotkov vsega prebivalstva, toda svojih šol imajo nad 4 odstot. Tudi sicer uživajo Nemci popolne pravice, v kakršnih se našim rojakom na Koroškem in pod Italijo niti sanjati ne sme. Koroški Slovenci imajo edini časopis »Koroški Slovenec«, a še ta mora izhajati na Dunaju, dočim imajo Nemci samo v Sloveniji 5 svojih časopisov, a vseh nemških časopisov in revij izhaja v naši državi 25. Najboljšeje nemški časopisi so »Cillier Zeitung«, »Gotscheer Zeitung«, »Deutsches Volksblatt« in »Deutsches Volksrecht«. Pisava teh listov je od dne do dne bolj identična, za kar so odgovorni nemški voditelji dr. Kaft, dr. Grazi, Schauer, dr. Neumer itd. Vsa nezadovoljstva, vsa jadrkovanja o zatiranju nemškega življa gojijo umetno le nemški časopisi in nemški voditelji. Nemško ljudstvo kot tako pa samo nima ne vzroka, ne volje za nezadovoljstvo.

Nemci v Vojvodini in Banatu bi morali biti naravnost srečni in hvaležni, da jih je Jugoslavija rešila neznanega madžarskega jarma. Svoje splošno zadovoljstvo so Nemci prva leta tudi javno izražali, dokler niso prišli pod vpliv brezvestnih huiščakov. Pod madžarsko vladjo so bili Nemci v jezikovnem oziru popolnoma brezpravni. Imeli niso niti ene javne šole, niti enega društva, celo lastne kandidate postavljati za volitve jim je bilo zabranjeno. Danes pa imajo povsod svoje javne šole, kjerkoli se prijavljajo vsaj 30 otrok. Samo v Vojvodini vzdržuje naša država 193 nemških osnovnih šol s 561 oddelki, razen tega pa še 8 meščanskih šol in 64 zabavišč (otroških vrtcev). V 131 cerkvah se pridružuje le nemško.

Najmočnejša nemška društvena organizacija je »Deutscher Kulturbund«, ki ima 144 krajevskih organizacij. Poleg tega imajo vojvodinski Nemci še 44 drugih društev, Nemci v Sloveniji pa 31 raznih svojih društev.

Da je vse današnje nemško jadiko-

vanje o zapostavljanju in zatiranju grda hinavščina, o tem pričča nastop vojvodinskih Nemcev povodom ustanovitve imenovanega »Kulturbunda« pred ravno 5 leti (20. julija l. 1920.). Takrat je pisal »D. Voksblatt«, ki je glavno glasilo vojvodinskih Nemcev: »Po 200 letih težkega robovanja na svoji rodni grudi smo se v dveh letih prerodili. Našli smo svojo domovino in kot narod smo našli samega sebe.« Iz zborovanja so poslali Nemci pozdravno brzojavko kralju ter so se zahvaljevali novi domovini. »ki nemškemu narodu prvič izraža obstoja nudi možnost, da svoje prosvetne in gospodarske sile nemoteno razvija in na ta način v složenem delu z organi državne uprave sodeluje v dobrobit in procvit domovine.« Kraljevi vladi v Beogradu pa je poslala skupščina sledečo brzojavko: »Izražamo hvaležnost iz globine srca za odobrenje pravil, s čimer je nemškemu prebivalstvu naše države prvič izraža njegovega obstoja dana možnost za samostojni prosvetni in gospodarski razvoj.« — Dr. Grasi je kot glavni tajnik »Kulturbunda« na skupščini govoril: »Nad 200 let je bilo treba poteti, da smo postali polnoletni, a danes stojimo kot svobodni ljudje na svobodnih tleh, usposobljeni, da se sami prekrbimo za svoje prosvetne ideale. Dovolj dolgo, skozi cela pokolenja smo morali svojo mladino vzgajati v tuji govorici, grozna so pustošenja, ki so jih povzročila nasilja našemu jeziku v teh dolгих desetletjih. Zahvalimo Boga, ki je vse muke, skozi katere je prešlo slovensko v zadnji vojski, vendar na dobro obrabl.«

V imenu nemške omladine je neki akademik na tem zboru prisegal, da bo omladina nemško misel visoko spoštovala in nikdar ne dopusti, da bi se cepila v delu proti svojemu narodu, kakor je to dosedaj delala nemška inteligenca. Pred leti so Nemci torej javno priznavali, da jim je šele Jugoslavija prinesla svobodo. Kako kratka je bila njihova hvaležnost!

Brezpravnost Slovencev na Koroškem

(Eden od mej.)

Wer windisch spricht, kriegt Schlägel
Parola koroških učiteljev.

Ginljivo je poslušati avstrijsko jadikovanje, v kako težkem položaju se nahaja nova Avstrija, pa zopet pritožbe, kako nehumano postopajo sosedje države, ki varujejo svojo industrijo z visoko carino. Tako je n. pr. pred kratkim govoril predsednik avstrijske obrtne zveze Urban v navzočnosti generalnega komisarja Zimmermanna: »Imamo industrijo, ki bi bila velika dovolj za prebivalstvo 20 milijonov, imamo pa samo prebivalstvo 6 milijonov. Hočemo s svojo trgovino ven, zavedamo pa na zidove. Čujemo, da pride ekspertiza, in včeraj je Jugoslavija zvišala svoje carinske tarife. Če slišimo take stvari, moramo res izgubiti pogum in razumljivo je, da velik del prebivalstva Avstrije krčevito išče izhoda iz svojih sedanjih mej. Če pride pomoč, naj se gospod gen. komisar potruži, da ne pride nepozno.«

Tako in podobno jadikovanje slišimo vsak dan. Človek bi torej mislil, da je ta država, ki tako milo toži in zdičuje in prosi na pomoč, dobrohotna in pravična... nasproti narodnim manjšinam, ki so še ostale v Avstriji. Kako nas pa presneti, ko čujemo, da se ta država z vso rafiniranostjo in brezbriznostjo trudi, da narodno ubije 100 tisoč koroških Slovencev! Da, vse vesti iz Koroške pričajo, da tam z brezobzirno pravico pesti močnejšega koplejgrobo 100.000 koroških Slovencev.

Ce nam Nemci na Koroškem v najkrajšem času hočejo narodno ubiti 100 tisoč naših bratov, potem seveda zaden ne krija na tem veleuboju vso Av-

strijo. Vsa Avstrija je odgovorna za ta gorostasni, nečuvni zločin! Kako moremo imeti s takim zločincem pomilovanje in sočutje! Kri ni voda, in če ubijajo 100.000 naših koroških bratov, ubijajo nas!

Neprestano nam prihajajo iz Koroške vesti, kako tam nemški in renegatski učitelji brutalno germanizirajo slovenske otroke. Najraje bi jih ponemčili kar čez noč. »Wer windisch spricht, kriegt Schlägel!« — kdor govori vindičarsko (sramotilen izraz za slovensko), bo tepen! Kdor v odmoru govori slovensko, ga psujejo, tepejo in zaprejo. Ko se otroci v odmoru igrajo, stoji zraven kot žandar renegatski učitelj in pazi, če ne bo kdo znil slovensko. In naj se otroci še tako mučijo z nemščino, slovensko ne smejo govoriti! Brezobzirni trinog jim ne dovolji. Samo najmanjšim še pusti, da govorijo v svojem materinem jeziku, ker če bi še tem prepovedal, bi morali sploh molčati kot riba.

S kakšno pravico ti brutalni trinogi našim slovenskim otrokom na Koroškem prepovedujejo govoriti slovensko? Z manjšo, kot če bi kravli prepovedali, da ne sme kukati in ptici, da ne sme peti! Ptica ima naravno pravico, da sme peti in kdor bi ji hotel krati to pravico, bi ga smatrali za barbar ali pa za blazneža. A človek je več ko žival. In vendar, ptica sme peti, a slovenski otrok na Koroškem ne sme govoriti slovensko! Nemški učitelj mu to prepoveduje, nemška koroška ob-

učitelj poslan; koroški Nemci mu to prepovedujejo, saj oblast dela v njihovem imenu.

Kar se dela z našim narodom na Koroškem, za to je odgovorna vsa avstrijska država, ves avstrijski nemški narod. In če zdaj ta narod in ta država jadikuje in toži, nas to spominja na svetopisemskega hlapca, ki mu je gospod vsem dolg odpustil, hlapec pa je šel in davil svojega sohlapca, ki mu je bil malenkost dolžan. Avstrija prosi za usmiljenje, pa sama z brezobzirno neusmiljenostjo davi iz natira naš narod na Koroškem.

Dokler bo ta država tepla našo dečo zato ker slovensko govori, nima nikake pravice prositi za milost in usmiljenje! In hladne nas bo pustilo vse avstrijsko jadikovanje, dokler bo Avstrija na tako brutalen način zatirala in davila naš narod na Koroškem, ali ga dala daviti in zatirati na način, kakor se do zdaj še ni godilo v zgodovini našega naroda!

Ivo Šnlek Štefanija Medved
Ormož Poljnik
poročena
LJUBLJANA, dne 8. julija 1925

Politične vesti

— Za enotno fronto se zavzema glasilo socialistov »Nova Pravda« in izjavlja: »Nujno potrebno je, da se revidira slovenska politika. Vse, ki hoče slovenskim pokrajinam, našemu ljudstvu in državi dobro, mora priti do spoznanja, da se moramo rešiti izolacije v državni politiki. Čas je prišel, da se napredka želimo slovensko ljudstvo združiti v eni fronti v obrambo svojih pravic. Socialisti ne smemo pozabiti, da se z blokom RR združuje kmetstvo ljudstvo, ki bo imelo sedaj tudi izključen vpliv na državo. Potrebno bo najti pota, da kmetstvo fronto pridobimo tudi za delavska, socialna in gospodarska vprašanja...« List ne pove, kako si predstavlja to enotno fronto, zdi pa se, da namodni socialisti hrenene po tem, da bi jih sprejeli v Prpeluh Pučljivo »Zvezo kmetstva ljudstva«. Ali je tako?

— Sporazum ne bo tako brzo zaključen, tako zatrjuje glasilo hrvatske zadružnice »Hrvat« in izjavja: »Kolikor je vaša dokopnik izvedel, tudi po podpisu protokola še dolgo ne bo rešena stvar sporazuma, ker ti protokoli nikakor ne govorijo. Se manj pa imajo za pogoj aranžma RR. Gre samo za neka načela in pogoje sporazuma. Potemtakem še poteka mnogo časa, predno bodo pogajanja dozorla do samega aranžmana.«

— Zabranjeni nemški listi. Kakor razglasa ministrstvo notranjih del, je v naši državi zopet dovoljeno naročanje današnjega dnevnika »Die Stund« zabranilo je ministrstvo naročanje in razpečevanje teh listov, oz. brošur: »Simplicissimus«, »Kärntner Zeitung« in »Ein Notschrei der Deutschen in Slovenien«.

— Od jeze in zavisti so zeleni gotovi gospodje, ker je vzbudil naš roman »Razpad carstva« toliko pozornost med čitajočim občinstvom, listu pa pridobiti tako lepo številno novih naročnikov. Gospodje, ki imajo patent na patrijotizem in edino pravo jugoslovensko mišljenje, pravilo, da je roman »avstrijskantski«. Tako je! Ako bi bilo le več takih »avstrijskantskih« knjig, pa bi nemška izginila »avstrijskantski« tudi iz listih praznih glav, ki ob nedostajanju družji argumentov v polemiki očitajo drugim to čustvo. Magare!

— Trgovinska pogodba z Avstrijo. Štajerski vinogradniki kot sosedje Avstrije se morajo posebno bržgati za trgovinsko pogodbo, katero namerava naša država skleniti s sosedno Avstrijo. Vprašanje izvoza štajer vina se mora vendar enkrat rešiti. Uvoz našega vina je dozdaj Avstrija zabranjevala z vso silo. Ko se je svoje dni po časnih razglasitvah, da bo predsednik jugoslovenske delegacije g. dr. Friderik Plot-

smo štajerski vinogradniki to vest radostno pozdravili. Saj nam je znana vestnost in marljivost tega našega rojaka! Informiran pa tudi nihče ne more biti bolje o predmetu, kakor on, ker je on sam posestnik vinograde v sodnem okraju gorenjradgorskem in ker se s vprašanjem izvoza našega vinskega pridelka intenzivno bavi vsa leta sem, posebno odkar ni bil zaposlen pri upravnem sodišču na Dunaju. Pa drja Ploja je naša vlada zopet delegirala v reparacijsko komisijo v Parizu, nič pa se ne sliši, kdo bo namesto njega delegiran k pogajanjem na Dunaj! Dr. Plaj je dovolj dolgo robotal v reparaciji, komisiji, katere je za nas dosti manjše vrednosti, kakor dobra trgovinska pogodba z Avstrijo! Dr. Plaj je vodil z veliko spretnostjo in s skrajnim naporom vseh sil pogajanja za južno železnico. Dosegel je tudi lepe uspehe. Ako je potem sprejel mandat, da pojde kot delegat naše države k pogajanjem o trgovinski pogodbi na Dunaj, je imel gotovo pred očmi prekeren položaj vinogradnikov, v prvi vrsti onih v Sloveniji. Naglašam: Obžalovati je, da je šel dr. Plaj spet v Pariz namesto na Dunaj.

— Dva nova italijanska ministra. De Stefanij in Nava sta odstopila in na njuno mesto sta prišla conte Volpi za finančnega ministra in prof. Belluzzo za ministra narodnega gospodarstva. Listi hvalijo sodelovanje bivšega finančnega ministra in menijo, da je težko postaviti mu enakega naslednika. Conte Volpi je znan kot energičen človek in pravilo, da go vsodi spremlja sreča. Kdo ve, če ga ne zapusti na polju italijanskih financ! De Stefanij je pred svojim odhodom naznanil še, da se zaključuje bilanca 1924/25 s prebitkom 209 milijonov. Conte Volpi velja za dobrega poznavalca Balkana in Vzhoda. Leta 1913 je bil podpredsednik balkanske finančne konference, tiče se gospodarske ureditve po dveh balkanskih vojnah. On je načelnik ene največjih avtonomnih finančnih skupin in številnih industrij.

Peletnica ur Reisa, velikega srbskega rodoljuba.

V sredo dne 8. t. m. je praznoval 50-letnico svojega življenja odlični srbski znanstvenik in književnik dr. Reisa. Jubilant je bil rojen v švicarskem mestu Lausanni, kjer je preživel svoja mladostna leta in dovršil tudi vseučilišče. Kot 22letni mladenič je postal doktor kemije in ostal nato nekaj časa kot asistent na tej univerzi. Mladenič pa se je zanimal tudi za juridične študije in osebno za sodno medicino. Da se izpopolni tudi v tej panogi znanosti, je odšel na univerzo v Pariz, kjer se je kmalu seznanil z odličnimi kriminalisti.

Po dovršenih juridičnih študijah se je kmalu habilitiral na lausanski univerzi za rednega profesorja kriminalistike. S tem se pričenja plodnosta doba dr. Reisevega znanstvenega udejstvovanja. Dr. Reisa je uvedel v policijsko in sodno stroko nove, dotlej nepoznane metode. Njegova velika zasluga je bila, da so se posredni dokazi nadomestili z materialnimi, znanstveno ugotovljenimi dokazi. Dr. Reisa je ustanovil v Lausanni policijski inštitut, ki je kmalu postal center za proučevanje raznih kriminalnih problemov. Na njegovo pomoč so čisto računalne ne samo evropske, ampak tudi ameriške države. Dr. Reisa je zaslovel po celotnem kulturnem svetu kot ustanovitelj nove šole kriminalistične patologije.

Dr. Reisa je napisal nebroj znanstvenih sestavkov v raznih švicarskih, francoskih, nemških in italijanskih časopisih, a veliko pozornost je vzbudila njegova, leta 1903, izdana knjiga z naslovom »Fotografija v službi policije«. Leta 1910 je izdal »Priručno knjigo za policijsko naučno tehniko« in leta 1914 svoje »Predloge za reorganizacijo policije«.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je dr. Reisa vrnil v svojo pravo domovino, v Srbijo. Bil je pozvan od srbskih oblasti, da se na lico mesta prepriča o zverinstvih, ki so jih izvrševali v Srbiji Nemci in Avstrijci. V Srbiji je ostal dr. Reisa do leta 1925. In nato zopet odpotoval v Lausanno. Tu je pridno sodeloval pri švicarskih časopisih ter natančno opisoval vsa grozodejstva, ki jih je izvrševala avstrijsko-nemška soldateska v njegovi ožji domovini. Iz Švice je dr. Reisa odpotoval v Pariz in imel na Sorbonni predavanja o strašnem trpljenju srbskega naroda.

Od tu je dr. Reisa zopet odšel v Srbijo, od koder se je moral svojo junaško armado umakniti preko albanskih gor. Odšel je znova v Švico in tu organiziral pomožno akcijo za bedne srbske begunce. Na njegovo iniciativo je bilo veliko število srbskih otrok prepeljanj v Švico, kjer so uživali gostoljubnost tamošnjega naroda. Ko je reorganizirana srbska vojska prišla na slovensko fronto, je bil v njenih vrstah tudi dr. Reisa, kjer se je bojeval z orožjem in zbiral podatke o bolgarskih grozodejstvih. Bolgarsko sodišče ga je in contumitam obsodilo na smrt.

Po končani svetovni vojni je bil dr. Reisa zopet delegat Srbije in je sodeloval pri ugotavljanju avstrijskih in nemških zverinstev. O položaju svojega naroda je napisal dr. Reisa 16 knjig, ter okoli 600 člankov in imel več predavanj po raznih večjih mestih zaveznških sil.

Po podpisu mirovne pogodbe je dobil dr. Reisa zopet nebroj ponudb za profesorstvo mesto na raznih svetovnih univerzah. Odbil je vse ponudbe, sklenil ostati v svoji novi domovini ter ji posvetiti vse svoje moči. Jeseni leta 1919. je bil dr. Reisa že na delu v Beogradu. Uredil je najprej listo vojni krivcev, nato pa pričel organizirati tehnično službo in sodelovati pri reorganizaciji naše policije. Pozneje je bil pri Narodni banki, sedaj pa živi v pokolu na svojem posestvu v bližini Topčidera.

Za svojo osebno hrabrost in velikodušno delo je bil dr. Reisa tudi odlikovan z redom belega Orla IV. razreda.

O nosljancu in nosljanju

Nedavno je »Tabor« v Mariboru poročal, da se vtihtaplja velika množina nosljanca v našo državo iz Avstrije in pri ti priliki je grajal upravo državnih monopolov, da ne izdeluje doma tega predmeta.

Toda že nad leto dni izdeluje Tobačna tovarna v Ljubljani prav dober nosljaneec, kateremu so pa dali, ne vem iz kaknega vzroka, turško ime »burmut«. Da mu niso dali med ljudstvom znanega imena »snofec«, je umljivo, ni pa umljivo, zakaj ni dobil poštenega imena »nosljaneec«, ampak so ga krstili po turško.

Domači izdelek je dobre kakovosti, kar priča najbolj to, da inspektor, kateri vodi fabrikacijo nosljanca, reči bi moral burmut, sam z naslado noslja svoj izdelek. Pravi pa, da se mora nosljaneec hraniti v doziči iz brezovine, ker je taka baše najboljše in tudi eden pogojev, da ostane nosljaneec dolgo časa dober in poraben. Koj pa moram povedati, da naš Jaka, ki je na Glavnem skladišču gotove robe in je specialista v nosljanju, ima svojo porcijo nosljanca kar v prosekovem žepu.

Iz fabrikacije navajam le to, da se tobačni material zmelje na drobno kot pšenična moka, ta tobačna mlev se namaka, kvasi, meša z raznimi mlevami in tekočinami ter traja cela procedura skoraj šest mesecev.

Iz zgodovine nosljanca morem povedati le malo, ker mi je malo znano. V Evropo so prinesli tobačno seme leta 1558. In so najprej gojili tobak na Portugalskem. Holanci so začeli gojiti tobak 1615. leta. V Španijo je prinesel tobak Gonzalo Fernandez de Oviedo, v Francijo pa je poslal tobačne rastline leta 1560. francoski poselec Jean Nicot, po katerem je dobil tobak tudi ime (Nicotiana). V Nemčiji je razširil tobak Gessner in se je sadi prvi tobak na Saksonskem in sicer leta 1631. V Italijo je prinesel tobak Caesalpinus. S početka niso tobaka kadili, ampak le nosljali in jim je bil tobak za zdravilo. Še le precej kasneje so začeli tobak tudi kaditi. Zgodovina pravi, da so spočetka razni vladarji nasprotovali porabi tobaka in kaznovali nosljače s hudimi kasni. Pozneje pa so se tudi vladarji porjeli nosljanja in baše med francoskim kralji so bili strastni nosljači. Tudi Friderik Veliki je bil strasten nosljač. Ako tudi danes v tako visokih krogih nosljajo, ne morem reči, pač pa lahko rečem, da dobiti nosljače v vseh stanovih, kakor med kmeti, skimi in delavskim ljudstvom, tako med duhovniki in univerzitetnimi profesorji. Nosljanje je ravno taka strast kot je kajenje, razlika je samo ta, da nosljanje ne škoduje organizmu.

Ako vprašujemo nosljače, iz kakšnih nagibov nosljajo, dobimo najrazličnejše vzroke. Večinoma miče prijeten duh in vpliv noslanca na nosne žilve ali žleze. Na vsak način očistiš nos z nosljanjem, če si nahoden. Porablja jo tudi proti težki glavi in glavobolu sploh. Izkušeni nosljači mi je zatrli, da se zjutraj imenito prebije priza noslanca, ker očisti nos, glavo in oči.

Nosljaneec se izdeluje po celotnem svetu in se ga porabi velike množine. Poraba bi pa bila še večja, če bi nosljaneec ne imel temne barve, ki se prav neprijetno vidi na robcu. Prejšnje čase so nosljači porabljali raditega velike plave rute. Zdi se mi, da se te rute tudi postale žrtve vojne.

Domači burmut ima le eno napako, ki je kriva, da se poraba tega predmeta ne zveča. Je namreč predrag. To pa trdijo nosljači, ne jaz. Uporaba monopolov bi naj vpoštevata želje in zahteve nosljačev, kar bo v korist obeh strank.

Še nekaj naj omenim iz prakse starih nosljačev. Kadar je nosljaneec presuh, tedaj ga osvežiš z rumom ali z drugim aromatičnim sredstvom.

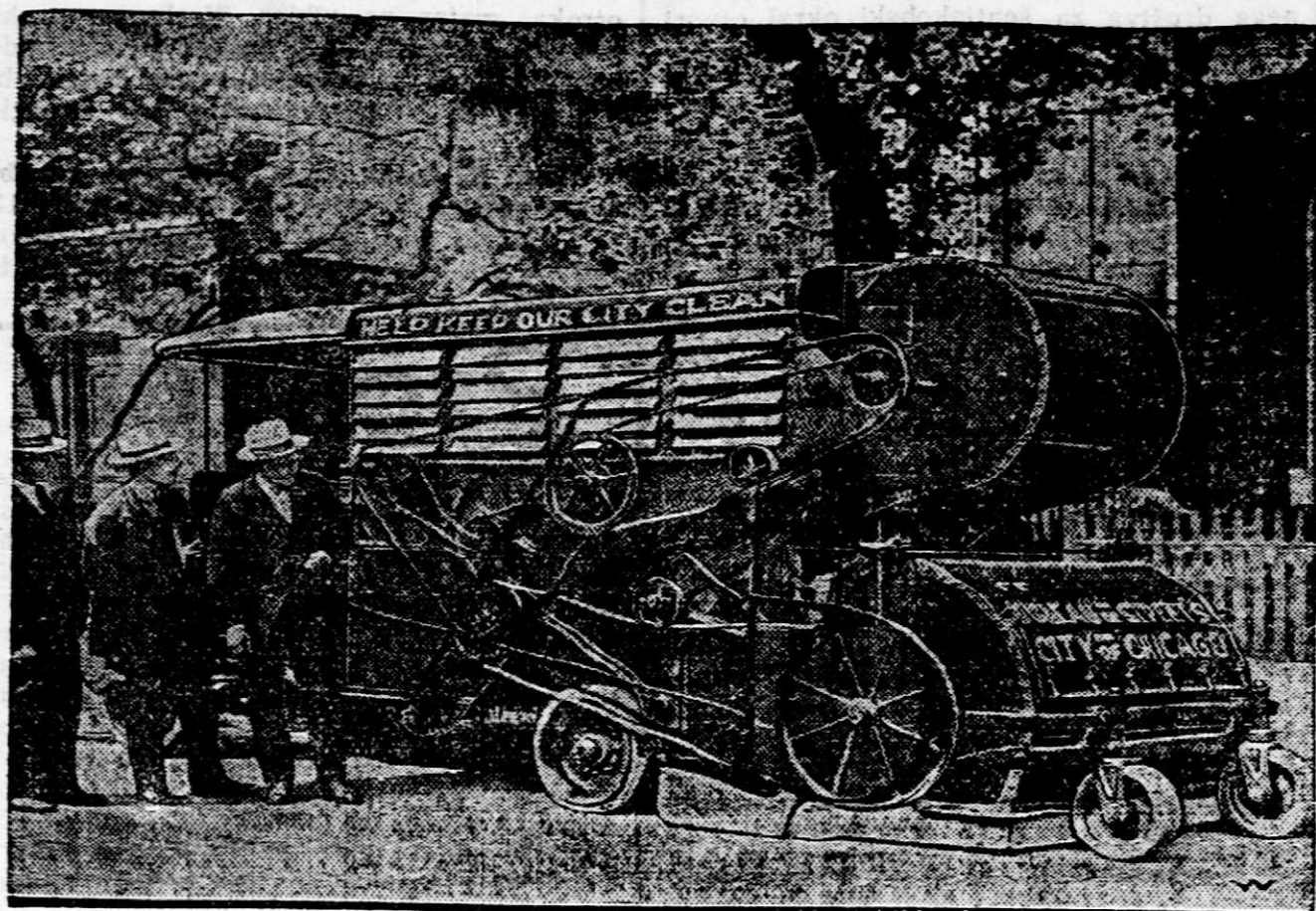
Fr. Zelenik.

Žensko truplo v kovčegu

Prej več dnevi so našli v Genovi v neki mali penziji v sobi Antona Gregorija v kovček stlačeno truplo mlade, očitno boljšim stanovanjem pripadajoče žene. Grlo je imela prerezano z britviljo, Omenjen Gregori je mlad, lahkoživ človek, ki je imel mnogo znanja z ženskami. Umorjena je žena nekega trgovskega potnika. Gregori je eleganten, mlad človek, nemirnega značaja, eden onih, ki begajo lahkoživno iz kraja v kraj, si znajo z zvijačo pridobiti denar za vsakdanje potrebe, da si privoščijo avtomobile in luksuz, slednjič pa jih krivita pot vodi do zločina. Umorjenka se imenuje Valerija Bruno. Zakaj jo je pravzaprav v svoji sobi umoril, še ni dognano. Manjkalo mu je pač zadnje čase denarja, ostajal je dolžan v penziji in čudno se je obnašal napram gospodinj. Ko je ta opazila ogromen kovčeg v njegovi sobi, jo je bilo strah in vprašala ga je, kaj je v njem. Rečel je v zadregi je odgovoril, da je spravil v kovčeg razne svoje stvari. Potem pa je izginil. Razmerje je imel tudi z neko Giorgino Caffereno, 17 let staro gospodinjico, ki ga je včasih obiskala v njegovem stanovanju in je bila navzoča tudi še po zločinu ob velikem kovčegu. Policija išče znan zločinca Gregorija, kateri pa je bil zadnje čase v Milanu in je tam govoril s svojci ter bil tudi pri odvetniku dr. Rugarji, kateri mu je nasvetoval, naj se javi oblasti, Gregori pa je zbežal in policija ga še sedaj zamarja isče.

Iz Milana poročajo, da je bil Antonio Gregori končno aretiran v preiskavi trdi, da je nedolžen in da ni on zaklal Valerije Bruno, marveč da je to storil kdo drugi in da on umorjenke niti ne pozna. Tega mu pa nihče ne verjame.

— Pes — dedič. Neka gospa v Chicagu je zapustila svojo hišo 12 nadstropij in svoje premoženje v znesku 100.000 dolarjev svojnemu psu in svojima dvema papigama. Oporoko je imel izvršiti odbor za varstvo živali, ki je pretvoril omenjeno hišo v bolnico za bolne živali, zlasti za pse. Večji del kapitala je šel za to pretvoritev, ostanek pa je odbor vložil v neko banko in interesi te vloge zadoščajo za komodno vzdrževanje psa in obeh papig.

STROJ ZA POMETANJE ULIC. Moderna tehnika hoče izpodrinuti vsako ročno delo. Stroj, ki ga vidimo na sliki, pometa ulice in je kot konkurent cestnim delavcem zelo nevaren.

Naš novi roman

Navzlic zmagovitemu pohodu človeškega razuma na vseh poljih znanosti, ki se je zlasti v zadnjem polstoletju močno razvila in izpopolnila, stoji človeštvo še vedno pred dolgo vrsto zagroženih pojavov v vidnem in nevidnem svetu, ki jim tudi največji učenjaki doslej še niso mogli priti do dna. Zagrobeno življenje je stvar poednih religij, spiritalizem, okultizem, hipnotizem, telepatija, sanje in drugi slični nerazumljivi pojavi animajo najširše plasti človeške družbe in vedno zamažajo čakajo znanstvenega pojasnila. Poleg vidnega sveta v obliki narave in njenih večnih zakonov, ki se razodevajo človeku po svojih učinkih, nas obdaja še neskončno in neznano kraljestvo zagroženih sil, v katerem se človeški um ne more spoznati in orijentirati. V tem kraljestvu nevidnega sveta vladajo po čudnih zakonih tajne sile. Ki pokažejo človeku tučnat svojo moč, vendar pa ne v toliki meri in taki obliki, da bi jih njegov um spoznal in domel. Polje njihovega delovanja je človeško notranje življenje, tisto nerazumljivo snovanje duha, ki je in ostane največja zagroženost. Posmrtno življenje, okultizem, spiritalizem, telepatija, duhovi umrtih, sanje — vse to je in ni, vse to vznemirja človeškega duha, ker spada v oni skrivnostni svet, kamor stopimo šele po smrti.

V ta svet, v to nevidno in neznano kraljestvo, v to čudno snovanje nepojasnjenih sil nas vodi duhovita ruska

pisateljica V. I. Križanovska v svojem krasnem in vseskozi napetem romanu

„V kraljestvu nesmrtnih“

Ta roman spada nedvomno med najboljša in najlepša dela, ki se pečajo s tem, kar ni neposredno dostopno našim čutilom. Njegova posebnost in velika privlačnost je v tem, da ni pisan v bulvarnem tonu detektivskih in drugih neverjetnih fantastičnih romanov, temveč v poljudnem, deloma znanstvenem in zelo duhovitem stilu, ki dokazuje veliko inteligenco pisateljice. V njem nastopita n. pr. Ahasver in Leteči Holandec, ki sta preživela že nešteto pokolov in blodov po neizmernih kraljestvih nesmrtnih. Druga odlična plat tega romana je, da opisuje sile in pojave, ki se zde človeku na prvi mah produkti fantazije in domišljije, o katerih pa vendar ne moremo s sigurnostjo trditi, da jih ni tam, kamor ne seže človeški um.

Prepričani smo torej, da bo z novim romanom ustrezno vsem naročnikom in prijateljem našega lista in da pridejo vsi ljubitelji zanimivega čtiva v polni meri na svoj račun. Kdor hoče stopiti v misli tja, kjer kraljuje duh vseмирja, naj ne zamudi ugodne prilike in naj se pravočasno naroči na naš list, če še ni naročen. Roman „V kraljestvu nesmrtnih“ prične izhajati v „Slovenskem Narodu“ že v kratkem.

Po hrvatskem Primorju

(Povodom izleta zbora slov. učiteljskihnikov.)

Dne 2. jul. 1925. Veselo slovo na kolo — in radostnih lic smo oddrli na hrvatsko Primorje, petdeset korajžnih fantov in deklet. Vmes naš vodja s svojim spremstvom. V slovo nas sta ohrabril še g. Zorko Prelovec, pevovodja »Zveze« in Srečko Kumar, direktor Matičnega zbora. Noč je zagrnila pokrajina tja do Plasa. Spali smo ko ubiti, semintja še malo nervoznosti, ki jo je znal g. Adamič hitro odpraviti. Na Plasu nas je v zgodnji uri že čakal prijazni občinski voz iz Kraljevice. V prekrasnem jutru jo mahne mo pes do mesta. Tu nas že čaka učitelj g. Petelka in nas pozdravi v imenu občine. Nameščeni smo v šoli prav ugodno, g. vodja ekspedicije in spremljevalci (dame, zdravniki in »potovalni štab«) privatno. Kopališče je živahno in polno elitnih posejnikov. Zjutraj malo poležimo, popoldne se kopljemo. Na večer se je vršil v veliki Sokolski dvorani z dobrim klavirjem poiskusi nastop na lepem odru in ob izvrstnem razpoloženju. Po večerjamo in ob 9. zvečer na oder. Dvo-

rano je zasedla odlična publika domačinov in gostov. »Mrzlim Gorenjcem« je malo južna sopara stiskala grla, a Slovenec se pokriza ali zakolne — in šlo je v lepem nastopanju. Pozdravili so nas z južno živahnostjo. Črnooblečena dekleta in zdravi fantje v redu nastopimo. Koncert se je potegnil čez 11. v noč. Navdušenje in elan raste od točke do točke. Povsod je najlepše sprejel Adamičev »Mlad junak«, uga-ja »Jurjevanje«, Hubadovi »Bratci veselici«, Mokranjčev »Mirjano«, »Pojdem na Hrvatsko«, »Osu se nebo...« — torej največ jugoslovanski narodni motivi. Za pot in trud še pred turnejo in ob nastopu smo v polni meri poplačani. Kako je kaj zadovoljen blagajnik, nam ni znano. Držimo se dobro in ne damo preveč opraviti g. pevovodji. Zdravi smo in veseli v prelepi Kraljevici. Naj nam tam gori ne zamerijo, da izpijemo na zdravje Ljubljane kozarček čudovite »bakarske vodice«. G. Adamič se je pred nami odpeljal na Sušak, da tam uredi vse potrebno za povratek. V lepi vožnji ob-

iščemo Reko in Opatijo, ki kot prelepi raj, obdana s cipresami pod varstvom Učke gore, gleda ugrabljena primorska princesa na temno modro morje. Ko odpravimo še drugi koncert na občinskem vrtu, se jutri odpeljemo v Crikvenico. Zazdaj je toliko o prvih utisih, ko se vrnemo, poročamo podrobneje. Ni mogoče pisati!

3. jul. 1925. Drugi koncert v Kraljevici. Težavo je delo pomanjkanje pripravnega odra in klavirja. A s prav vročim odobravanjem in ob lepem obisku se tudi ženski zbori brez spremljevanja vrlo uspešni »Jurjevanje«, »Ciganska«. Med glavnimi točkami je nastopil tudi naš korajžni oktet. Izmed točk so morali zlasti ponoviti Prelovec »Dobrodo« ob prav ugodnem glasovnem razpoloženju. Istotako je spet užgal ponavljani »Mlad junak«, Mokranjčev »Kozar« in dr. Nebo nam je milostno, zadovoljnost in utisov nebroj. Zjutraj nas je oče Pluvius malce presenetil, predno smo se s parobrodom odpeljali v jutru v Crikvenico. Po enurni vožnji, ki je vesela le prekratko minila, nas je na obali pričakovala pisana množica naroda in tujcev vseh mogočih narodnosti od Nemcev do Amerikan-cev. Slovenska dobra duša v osebi g. Menceta je zopet pokazala, da imamo povsod svoje brate. Gospod Mence se ni ustrašil truda in potov, uredil in obletal je vse, da ne doživimo neuspeha. Povdarjati moramo, da so nam tukajšnji nacionalni krogi, zlasti Sokol, povsod izdatno pomagali. Naš namen je le, da pogledamo v svet, ki pomeni izkušnjo za življenje, spoznavamo svojo domovino, ki je lepa, a mnogokje trpka. V za-

hvalo damo našo pesem (naše najboljše), pehar veselja in žarko navdušenje za svoje južne brate. Radi tega našega namena nas povsod sprejemajo z veseljem. No, tudi grenka kaplja nas ne omaloduši. Slovenska »kolonijica« v Crikvenici nam bo v prvi vrsti omogočila časten izid koncerta, ki se ima vršiti v Grand hotelu Miramare. To je lepa dvorana z balkoni in luksuznimi cenami (fotelj je nastavljen na 100 Din). Naše cene so od 20 Din doli — torej uprav slovensko skromne. Poleg Menceta je prav posebno treba omeniti g. Jazbeca kot organizatorja Sokola, ki so šli poleg drugih vrli ljudi slovenskim učiteljskim v polni meri na roko. Doodajni utis je torej v moralnem oziru zelo velik, in če nam bo sreča junaška ohranila v potni torbi, žal prepotrebno »brašno«, tedaj strumno dokončamo svojo pot. Naravne krasote, mnogobrojni utisi in živobojni film našega krasotnega Primorja z živahnimi letovišči, a v ne poslednji vrsti notranje zadoščenje za naše nesebično delo, nam daje svež, fantov-ski pogum. Po dosedanjih turnejah prejšnjih počinčih smo spoznali bogato in zanimivo Prekmurje, pot nas je vodila po romantičnih soteskah Bosne in Hercegovine, videli smo zgodovinsko dalmatinsko Primorje in srečno dokončamo tudi potovanje po hrvatskem Obmorju in otokih Dalmacije. Vere v to in zdravja je dovolj. Pozdravljamo vso slovensko javnost in mladino z željo, da nas spremljajo na naših potih. Če bo dopuščal čas, se oglasimo spet. G. pevovodja krepko krmari. Potovalec.

Julijska krajina

Petletnica požiga Narodnega doma v Trstu

V ponedeljek 13. t. m. poteče pet let, odkar je bil zažgan Narodni dom v Trstu. To je bil dobro premišljen in pripravljen čin skrajne sovražnosti do Jugoslovencev in Jugoslavije.

V Splitu so italijanski pomorščaki z vojne ladie »Puglia« v tamošnji ladjedelnici sneli jugoslovensko zastavo. Jo zasramovali in sežgali. Na italijansko izzivanje in kruto žaljenje je sledil opravičen odpor. Jugoslovenci so povedali in pokazali Italijanom, da ne bodo počeli z njimi na njihovih tleh, kar se jim bo baš ljubilo. Italijani v Trstu, že tako polni srda na Jugoslovence in Jugoslavijo, so hitro porabili to priliko po svoje, nič ni- so vpoštevali italijanskega izzivalnega nastopa in temu sledečega zaničevanja naše zastave v Splitu, ampak poverili se samo o napadu Jugoslovenov na Italijane, kakor da bi bili ti povsem nedolžni in bi jih bili naskočili Jugoslovenci iz sovražstva. Huiškanje v Trstu je bilo veliko. Vsi listi so tekmovali v zasramovanju Jugoslavije in kazali na domače Slovence, po katerih treba udariti v masševanje splitskih dogodkov. »Fascio di combattimento« je imel protestni shod, vrvelo je po mestu in pripravljali se je napad. Z jugoslovenske strani se je pri oblasti pravčasno interveniralo, toda dasi je bila oblast obveščena o vsem tem, kar se namerava storiti, se ni zganila, marveč je pustila fašistom in drugim slobodno roko. Zvečer ob 17. so se zaprle kavarne in gostilne, ves promet je prenehal, vse prebivalstvo je imelo vtis, da se pripravlja nekaj izrednega. To je sledilo. Velikanska družal je prihrula k Narodnemu domu in ga zažgala. Ogorlo je poslopje, plod dolgoletnega truda najboljših primorskih mož, ki so si brisali solze ob divjem kresu v Trstu. Italijansko divjanje je bilo tako, da se ne da opisati. Zaslovel je takrat Giunta, ki se je že tako pogosto junaško pohvaljal, da je on dal ukaz za naskok in požig Narodnega doma. Ta Giunta zastopa še danes Trst v rimskem parlamentu ne baš v čast in korist tržaškega mesta. Italijanski divjaki so pretepali Slovence, kjer so kakoga dobili, napadli jugoslovensko delegacijo, banke, odvetniške pisarne, jugoslovenski konzulat, vzeli jugoslovensko zastavo in jo sežgali, onpali so trgovine, število naših žrtev je bilo ogromno. Škoda, prizadjana našim ljudem, je bila velikanska in ona na Narodnem domu se je čenila takoj na 10 milijonov lir. Sledil je požig Narodnega doma v Pulji, po Reki in drugod so bes-

neli proti našemu ljudstvu, samo v Gorici so se zbal slovo okolice. V Rimu so rekli ministri v svoji modrosti, da so vsega krivi Jugoslovenci.

Pet let poteka po groznem tržaškem zločinu. Ni še masševan in nikake odškodnine ni. Razvaline so prodane in tam se zgradijo menda stanovanjske hiše... Sramota pa s tem ne bo izbrisana.

Italijo do tal ponižujoči dogodek z dne 13. jul. 1920. je globoko zarisan v dušo vsega jugoslovenskega naroda. Naj sklepajo pri pogajanjih in dogovorih po italijanskih mestih, kar hočejo, gotovo je to, da ostane tržaški požig stalna ovira za dobro sosedstvo med obema narodoma, dokler ne sledi polno zadoščenje. Sežgali so Giunta in drugi zidove Narodnega doma, ali našega ljudstva ne bodo sežgali in ga ne bodo mogli uničiti. Prestalo je že marsikaj in je pripravljeno še kaj prestati, potepati in pregnati s svoje grude pa se ne da. Danes je slava polni. Giunte že precej medla in tržačani gledajo s strahom v bodočnost. Počasi se je ohladi vroča italijanska kri in treba bo še preko razvalin tržaškega Narodnega doma s prijaznejšim licem nego doslej obračati se do Jugoslavije. Časi se izpreminjajo in ljudje v njih...

Varstvo in pravice za Jugoslovence pod italijansko oblastjo, zadoščenje za vse storjene krivice — brez tega ni sporazuma in dobrega sosedstva, brez tega bo gorje italijanskemu bregu ob gor. Jadranu!

— Reka — Italijanski prodajališče za Jugoslavijo. Italijanski novinar V. Tranquilli pripravljav v »Piccolo« Rečane na danje na pripravljanje, da se stari predvojni časi za Reko ne vrnejo več in da naj se torej lepo mirno prilagodi novim razmeram. Obeta se Reki industrializacija in sledeče prodajališče za Jugoslavijo in menda ves Balkan. Misli na to, da bi si mogla Reka zopet pridobiti prejšnji promet, je nevarna iluzija. Nasledstvene države so zainteresane za druge rečne in železniške poti. Zato pa naj Reka nadomesti pretekli promet z uspešno industrijsko in trgovsko delavnostjo. Treba je poskrbeti, da bo reško pristanišče v redni zvezi z vsemi italijanskimi pristanišči. Tako se omogoči italijanskim trgovcem in proizvajalcem pot na Reko, ki naj bo središče razpečevališča med italijanskimi in jugoslovenskimi izdelki in pridelki. Italijani naj si napravijo na Reki nekako stalno trgovsko in industrijsko izlozbo. Italijanska ekonomska penetracija v Jugoslavijo je naloga, ki čaka Reko. Jugoslovencem ne bo treba hoditi okoli po italijanskih mestih, ker bodo imeli vse na Reki na

Pravi patentirani

Marsnerjevi šumeti

limonadni bomboni

se dobijo povsod!

Varstvena znamka. — Tovarn. zaloga:

2147 **JOSTIP VITEK**, Ljubljana, Krvkov trg 8

razpolago. Pri tem mora italijanska vlada paziti, da se ne bodo zanemarjale reške pomorske črte v prilog Jugoslavije, katere si želi svojih brodov in svojih zvez po Jadranu; naravnost preprečiti mora Italija tako jugoslovensko stremljenje! Clankar misli tudi na vzpostavitev lesne industrije. Pred vojno je bilo na Reki mnogo lesnega prometa z Balkana, sedaj ga ni skoro nič več. Takrat se je na reškem teritoriju izdeloval les in žage so imele mnogo posla. Za lesni promet je služil Baroš, sedaj v reškem pristanišču ni več primerne prostora zani. Promet na Sušaku raste, na Reki pada. Treba pa misliti na les okoli Reke, ki se ima izdelovati v njej. Tako je tudi za jugoslovenski les perspektiva slaba. Clankarjev nasvet stremi v glavnem po vzpostavitvi Reke za prodajališče italijanskega blaga za Jugoslavijo. Prav prisiliti hoče nas, da bi morali vzdrževati Reko in ji dati novega življenja. Pri tem pa ne bi smeli niti misliti na svojo plovbo po svojem obrežju in po ostalem Jadranu, marveč lepo ponižno naj bi prepustili mi vse to Italijanom! To je tako nesmiselno, da se le čudimo, kako sploh morejo stopiti italijanski listi pred nas s tako zahtevo! Na Reki se članki v »Piccolu« z gorostasnim nasveti enodušno od- bijajo.

— Iz Tolmina. Občinski proračun izka- zuje deficit 60.000 lir. Eno leto je gospo- daril dragi komisar. Vzdrževanje srednje šole obtežuje tolminsko občino v silni me- ri. — Škodnikov zavod je zaključil šolske leto s prireditvijo golencev. Slovenske toč- ke se na končoletnih prireditvah vedno bolj krčijo! Zavod je pač veliko poitalijan- čevalno sredstvo. — Obširna drevesnica je v Tolminu, toda mlada drevesa se prodaja- jajo predrago. Za 1000 smrek se zahteva 25 lir; saditev stane kmeta potem še 30 lir. — Značilno za naše razmere je to, da bo prihodnji mesec že leto dni, odkar je bila razstava v Tolminu, pa odlikovanji še se- danj niso prejeli tistih kolaj. — V Ladri pri Kobaridu se je vršilo predavanje dr. Ser- juna o jetiki. Bilo je zelo zanimivo in obisk je bil dober. — Tolminski lovski klub orga- nizira za nedeljo strelno tekmo.

— Iz Gorice. Klani dramatičnega dru- štva iz Gorice prirede 12. t. m. v Solkanu dramo »Smrtna poteza« in veseloigro »Snu- bač«. — Iz Gorice odide policijski podko- misar Marocco, ki je premeščen v Caserio v južni Italiji. Razni državni nameščenci se kmalu naveličajo službe v novi provinci in odhajajo radi nazaj v svoje domače kraje.

— Ustanovni občni zbor slov. planinskega društva v Gorici se bo vršil prihodnji po- nedeljek. — V Gorici se je mudil te dni po- slanec Dudan, Dalmatince jugoslovenske kr- vi, pa velik irredentovec. Konferiral je z županom Bombigem in s komisarjem trgov- sko — obrtne zbornice dr. Verzegnassijem. — »Goriška Straža«, ki je izšla v sredo po- poldne, je bila zaplenjena.

Berujemo za sokolski Tabor!

Nikaka tajnost danes ni več
da prihranijo čudovite „Toro“ prsne karamelo z znakom: „POHORSKA KAPELICA“ v velikih slučajih zdrav- nika. Prepovedne so za bolnike, otroke, hribolazce in za vse druge, ker blago- dejno učinkujejo na prebavo, proti pre- hlajenju, hripavosti, katarju. Profite jih za 3 dinarje pri vsakem trgovcu ali v lekarni.

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Na njegovo povelje so vojaki obkolili kraljevsko dvojico. Na brzojavno sporočilo, da je bila kraljevska dvojica ujeta, je došlo povelje, naj jo prepeljejo na grad Totis. Karla in Zito so po- sadili v avto in ju pod strogo stražo odpeljali v smeri proti gradu. V drugem avtomobilu so sle- dili njegovi spremljevalci, med njimi Andrassy, Benicky, Szöglay, ki so izjavili, da hočejo deliti usodo s svojim kraljem.

Na bojišču, na katerem se je bila zadnja bitka za habsburško gospodstvo, je obležalo mrtvo truplo grofa Wolkensteina. Zvest mu je ostal sa- mo še stari njegov sluga. Kasneje so našli na bo- jišču oba. Ker je Wolkenstein nosil civilno obleko in je Toni Hofer izjavil, da je njegov gospodar zapustil Budimpešto šele pred dvema urama, so smatrali, da je bil grof samo po nesrečnem slu- čaju zadet, zato so tudi dovolili, da je Toni smel prepeljati mrtvo truplo svojega gospodarja v Bu- dimpešto. Izpolnil je to zadnjo uslugo, ki jo je izkazal svojemu pokojnemu gospodarju, s tiho, presrečno žalostjo. Veličastnemu mrtvaškemu spre-

94

vodu, ki ga je vlada priredila vojakom, padlim pri Budaöru, je sledil priprost mrtvaški voz, ki je peljal na pokopališče pepel grofa Oswalda Wolkensteina.

Vitka, črnooblečena dama je spremljala Wolkensteina na njegovi zadnji poti. Bila je to barones Aranka. Njene solze so bleščale kakor rosa na cvetju in listih venca, s katerim je okrasila krsto.

Istčasno ko je stopala vsem neznana, ponos- na plemkinja za krsto svojega izvoljenca, je rezal angleški monitor »Glaworn« dunavske valove niz- dol proti jugu. Na krovu sta bila kralj Karel in kraljica Zita na potu v izgnanstvo. V Pešti so zvo- nili zvonovi in grmeli topovi na čast onih, ki so padli v Budaöru, borec se proti zadnjemu Habs- buržanu. Upr na roko svoje soproge, je stal po- slednji kralj ogrski na krovu angleške vojne ladi- je, katere zastava je v njegovo zaščito vihrala nad njegovo glavo, ter jemal s solzami v očeh za več- no slovo od mesta, kjer je bil šele pred kratkim venčan s krono Sv. Štefana...

XXII.

Na Madeiri.

Pesnik kralja Karla, da bi se zopet polastil go- spodstva na Madžarskem, je povsem naravno spra- vil vso Evropo iz ravnotežja. Mala Antanta, na čelu li Češkoslovaška in Jugoslavija je poslala ostro

noto v Budimpešto proti vzpostavitvi habsburške- ga gospodstva ter se jela pripravljati na oborože- no intervencijo. Velika Antanta, predvsem Francija in Anglija sta zahtevali, da mora madžarski zakono- dajni zastop sprejeti zakon, s katerim se za več- ne čase odstavlja habsburška dinastija. Horthyjeva vlada se je tej zahtevi uklonila. Dne 4. novembra je predložila parlamentu zakonski načrt, o odsta- vitvi kralja Karla in o ugasnitvi vseh pravic habs- burške rodbine na madžarski prestol. Že dne 7. no- vembra je bil ta zakon sprejet. Tekom razprave ni prišlo niti enkrat do izraza čustvo udanosti do dinastije, marveč samo gnev, da je zakonodajni za- stop pod zunanjim vplivom moral sprejeti ta zakon. Proti zakonskemu načrtu je protestiral edini grof Appony. Izrekel se je proti zahtevi Antante in je označil to zahtevo kot kršitev trianonske mirovne pogodbe, kot vmešavanje v suverenost Madžarske, kot kršitev ustave. Pred glasovanjem je z 12 po- slanci zapustil zbornico. V vsem parlamentu je bilo torej samo 13 poslancev — nesrečno število! — ki niso hoteli glasovati za detronizacijo Habsburžanov. A še o teh se ne da trditi, da bi bili vsi pristaši bivše vladarske rodbine. Zakonski načrt je prečez- na večina parlamenta sprejela. Po tretjem čitanju je bil zakon uveljavljen. Tako so Habsburžani tudi na Madžarskem izgubili, kakor se pravi, za večne čase vse pravice do madžarskega prestola in do krone svetega Štefana, na katero so bili svoččasno tako ponosni.

Horthyjeva vlada se je po teh dogodkih močno zasidrala. Ko so državnemu upravitelju javili, da je bila pri Budaöru ujeta kraljevska dvojica, je ta- koj odredil, naj Karla in Zito prepeljejo iz Totisa v samostan Tihany. Le nekaj dni sta prebivala tu.

Karlov poskus, da se zopet dokoplje na madžarski prestol je prišel tudi pred svet Držstva narodo- v, in njemu je pripadla naloga, da končno sklepa o nadaljni usodi zadnjega avstrijskega cesarja.

Različni so bili predlogi, ki so se nanašali na Karlovo usodo. Najinipatičnejši pa se je vsem zdel predlog, ki je meril na to, da bi bil Karel, kakor ne- koč veliki Napoleon, interniran na enem izmed sa- motnih otokov v sredi Atlantskega oceana, češ da se s tem jemlje Karlu vsaka možnost, da bi še kdaj skušal vznemirjati Evropo. Starešinstvo Društva narodov je ta predlog sprejelo in izbralo za kraj prognastva portugalski otok v Atlantskem oceanu — Madeiro. Anglija je dobila pooblastilo, da od- pelje Karla v prognanstvo. To nalogo je poverila vojni ladji »Glaworn«. V Tihanyju je sprejela »Gla- worn« na svoj krov odstavljenega in izgnanega vla- darja. Prepeljala ga je v Orsovo. Tu so posadili Kar- la in Zito v romunski vlak ter ju prepeljali v prista- nišče Galac, kjer je nanje že čakala angleška križar- ka »Cardiff«. Njena pot je vodila na Medairo. An- gleški pomorski častniki so se vedli napram Karlu in njegovi soprogi korektno — uljudno, toda nad vse hladno. Dali so mu čutiti, da je padla veličina, ki nima na svetu nobenega prijatelja več.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 11. julija 1925.

— NA HUSOVO PROSELAVO!
Danes, v soboto, ob 20. priredi »Česka Obeca« v prostorih restavracije »Zvezde« proslavo velikega češkega roda. Ljuba in reformatorica Jana Husa. Ta proslava je letos tem pomembnejša, ker slave letos čehi obletnico mučeniške smrti mistra Jana Husa prvič kot narodni in državni praznik, kar je dalo Vatikanu povod, da je izval ostro konflikt s češkoslovaško vlado. Vabimo vse naše napredno občinstvo, da se te proslave v čimnajvejšem številu udeležijo! Predvsem naj bodo na tej proslavi zastopane vse naše politične in kulturne organizacije, vsi naši zavedni kulturni delavci! Pokažimo s številno udeležbo, da tudi mi znamo ceniti velik zgodovinski pomen Jana Husa kot narodnega probuditelja in prvega borca za svobodo vesti!

— Prestolonaslednik v šumadijski noši. Najnovejša slika prestolonaslednika Petra predstavlja v šumadijski noši. Na glavi ima šubaro, sukneni jopič in hlače, okrog pasu torbo sarenico, na nogah pa opanke. Prestolonaslednik stoji pred črešnjevim topom. Fotografijo je napravil Slavko Plemelj, direktor dvorskih lovščev na Bledu.

— Visoki gosti na Bledu. Po poročilu iz Beograda prisplo 17. t. m. na Bled princinja Jelena, prince Pavle in njegova soproga Olga, ki sedaj biva v Parizu.

— Promocije. Na Karlovi univerzi v Pragi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Stane Tavčar iz Ljubljane, znani slovenski športnik in olimpijski igralec, član ljubljanske Ilirije. — Na gospodarski fakulteti v Zagrebu je g. Ivan Zaplotnik z Jezerskega s prav dobrim uspehom položil diplomski izpit. — Na graški univerzi promovira danes za doktorja vsega zdravilstva g. Emil Miglič iz Ribnice na Pohorju.

— Ukazi ministrstva trgovine. V ministrstvu trgovine in industrije je pripravljeno večje število ukazov o imenovanju in upokojevanju uradnikov tega ministrstva. Ukaze predloži ministrstvo v kratkem kraju v podpis.

— Invalidski zakon. Narodna skupščina je v načelu že sprejela invalidski zakon. Zdaj se pripravljajo poročilo, nakar bo zakon sprejet tudi v plenumu.

— Iz državne službe. Premešeni so: komisar finančne kontrole Anton Česnik iz Ljubljane v Sarajevo, carinik Franjo Eržen iz Ljubljane za blaginjske carinarnice v Novi Sad, carinik Julij Jelenc iz Beograda za knjigovodjo v Novi Sad, pomočnik skladiščnika Ernest Černac iz Maribora k carinarnici v Zagreb, carinik Gliša Malešević iz Maribora v Zagreb in carinik Metod Vejc iz Maribora v Zagreb; imenovana sta carinika Fran Patler in Emil Aljančič za knjigovodje ljubljanske carinarnice.

— Poset turških visokošolcev iz Angore. Preko našega konzula v Carigradu je 30 dijakov visoke šole v Angori v sedanjem glavnem mestu Turčije, obvestilo odbor Fejhačnega Saveza, da koncem tega meseca potočijo Beograd in si nato ogledajo še Sarajevo, Dubrovnik in Split.

— Poziv nabavljajalnih zadrugam. Državni uradnik nam piše: Po inicijativi pokonega finančnega ministra K. Stojanovića je bil pred leti izdane zakon za ustanovitve nabavljajalnih zadrug. Namen teh zadrug naj bi bil, da bi si uradništvo samo sebi pomagalo in pred vsem, da bi se zaščitilo pred morebitnim izrabljanjem po privatni trgovini z navijanjem cen. Država pomaga takim zadrugam tudi dejansko na ta način, da jih je oprostita plačevanja vseh davkov, da jim daje na razpolago brezplačne prodajalne, skladišča in pisarniške lokale, jim nudi cenejši kredit itd. Vse te ugodnosti jim nudi država, da bi si mogle nabavljati dobro blago, katero bi potem mogle prodajati je svojim članom (to je v zakonu poudarjeno) po čim nižjih cenah ter bi na ta način ugodno vplivale na tržne cene. Sedaj, ko se naš denar že dve leti stalno krepi, a vkljub temu jačanju dinarja skoro ni opaziti nižanja tržnih cen, bi pripadala nabavljajalnim zadrugam važna funkcija, da nastopijo kot regulator tržnih cen. Žalobog pa so se postavile naše zadruge na stališče, da prodajajo le po dnevnih tržnih cenah enako kakor drugi trgovci ter nudijo potem pač zadrugarjem to, da jim izplačujejo nastali bilančni prebitki procentualno denarni svoti, v višini katere je zadrugar nabavil tekom leta pri njih blaga. Korist, ki jo ima od tega zadruga, je minimalna, kar se najbolje razvidi iz sledečih primerov: Ako je nabavljajal zadrugar (z manjšo rodbino) celo leto vse specerijsko blago v zadrugni prodajalni, bi znašal njegov letni konzum približno 4000 Din (preračunano na mesec po 333 Din). Ker je izplačevala ena največjih nabavljajalnih zadrug v Sloveniji 14% dividendo na letni konzum odjemalca, bi znašalo za našo primeroto to 60 Din dividende; ali preračunano na mesec po 5 Din. Tak znesek ali pa še večji pa bi gotovo radevolje izplačeval vsak kramar svojemu rednemu odjemalcu, čeprav ta ni oproščen davkov in nima zastoj na razpolago lokalov. — Če pogledamo pri že omenjeni zadrugi stvar še nekoliko podrobneje, vidimo, da je doletela od svojega letnega prebitka približno 25.000 Din za izplačilo dividend zadrugarjem. To pa pri isti zadrugi ni niti toliko, kolikor bi se dobilo kot najemnine za lokale, ki jih je imela brezplačno in pa niti polovica toliko, kolikor bi znašali vsi davki, katerih je bila zadruga oproščena. V tem slučaju je torej država veliko boljše napravila, ako bi oddala lokale navadnemu trgovcu, pobrano najemnine za lokale in pa svoto po trgovcu plačanih davkov pa razdelila med zadrugarje. Zakaj vsak zadrugar bi tako dobil svoto, ki bi bila vsaj tolikrat tako velika, kakor je bila dividenda

zadruga in pa še odbornikom bi prihranila njih požitovni trud. Iz tega sledi, da je sedanj način delovanja takih zadrug pogrešen, umesten bi bil morda le v času stabilne valute. Dandanes pa, ko se naš dinar neprestano jača, bi bilo edino pravilno prodajanje po čim nižjih cenah, ker bi se na ta način pravzaprav sprosti in še bolj pravično odplačevala zadrugarjem dividenda, ker bi to privabilo vedno več in več članov zadrugi in ker bi se na ta način vplivalo tudi na druge trgovce, da prično popuščati pri cenah. Zaupanje zadrugarjev do zadruga bi naraslo z večanjem konzuma ter s pristopanjem novih zadrugarjev bi se tudi pripomoglo organizaciji na trdnata. Ker pa bi imelo to tudi za posledico pomejanje splošne dražine, bi to torej koristilo vsem državljanom, kar bi večalo njih zadovoljnost in krepilo državljansko zavest in bi ne bile zaman žrtve, ki jih doprinese država zadrugam.

— Zakon za zgradbo uradniških stanovanj. Ministrstvo za socialno politiko namerava izdelati zakonski načrt za zgradbo uradniških stanovanj. V to svrhu bo imenovana strokovna komisija, ki bo dobila nalogo, da izdelata ta zakonski načrt.

— Spominska plošča Havličku Borovskemu v Bressanou v Italiji. Po inicijativi češkega literarnega društva Svatobor in italijanske češkoslovaške lige je bila v Bressanou odkrita spominska plošča češkemu novinarju in pisatelju Havličku Borovskemu, odličnemu bojevniku za Slovanstvo, ki ga je Bachovo ministrstvo leta 1851. vrlo v zapore v Bressanou, ker je prestopil štiri leta. Potem se je vrnil domov, pa podlegel trpljenju, ki ga je mučilo v pregnanstvu. Slovesnost je bila zelo lepa in iskrena. Navzoči so bili: češkoslovaški konzul iz Milana Laska, ministrski svetnik Sarkonski kot zastopnik češkoslovaške vlade, general Graziani, poveljnik češkoslovaških čet na italijanskem bojišču v svetovni vojni, poslanec Gray in Lunelli, zastopstvo fašistov in mnogo ljudstva. Bilo je več slavnosti primernih govorov.

— Društvo v varstvo ruske kulture. V Berlinu se je ustanovilo letošnje Društvo v varstvo ruske kulture. Predsedništvo društva je razglasilo v nemških listih to-se: Razven direktne naloge tega društva: obdržati ruski mladini ljubezen do domovine, jezik, domačo literaturo in zgodovino, kakor tudi izdajati primerne spise, stremi društvo tudi po tem, da daje strogo objektivna in poučna predavanja. Ta predavanja imajo namen seznanjati široke kroge nemške in ruske družbe z resničnim položajem v Rusiji. S pomočjo teh predavanj in drugih odredb se ima izravnati pot k približevanju nacionalno miselnih elementov obeh velikih narodov. Mi vidimo v kulturnem in gospodarskem pobratimstvu obeh držav edno pravo pot za obnovo naše domovine. Društvo misli, da bi sledile iste dobrine tudi za Nemčijo.

— V smrt radi ljubavi in bede. Zadnje dva dni so bili v Beogradu izvršeni štiri poskušeni samomor. Ljubica kočijaža Stanimira Stojanovića je iz ljubosumnosti popila večjo količino solne kisline. — Zena železničarja Živote Josića, Milena in mesarški pomočnik Spasije Todorovića sta se poskusila zastrupiti s istim strupom, Rus Gjorđe Ivanov pa je radi bede skočil v Savo. Vse štiri kandidate smrti so rešili.

— Žrtve kopanja. V Savi je pri Zagrebu v četrtke popoldne utonil bančni sluga Zvonko Kabršček iz Nove Vesi. — Pri Vukovarju je v Donavi med kopanjem utonil 18letni Josip Felder. — V Donavi pri Novem Sadu je utonil delavec Janoš Vinda.

— Zloglasni ropar ubit. Pri Tetovem je orožniška patrulja ubila zloglasnega roparja Nezira Hazanovića, na čigar glavo je bila razpisana večja nagrada.

— Uboj na paši. Seljak Mato Džurković iz Habjanovcev je na paši v prepiru ubil 15 letnega pastirja Joza Marjanovića. Ubil ga je s kolenom.

— Železniška nesreča na Gorenjskem. V Dupljah na Gorenjskem je trziski vlak v sredo popoldne podrl voz, naložen s sodi, ki je baš pasiral progo. Hlapec je pri sunku odletel z voza in se težko poškodoval. Na nogo mu je padel težak sod in mu jo strl. Prepeljali so ga v trziško bolnico.

— Smrtna obsodba v Osijeku. Pred osiješkimi sodiščem je bil obsojen na smrt 23letni sluga Pavle Vincetić iz Bošnjaka, ki je 21. aprila t. l. v Bošnjaku umoril staršar Adama Nikolića in njegovo ženo Katro. Poleg tega je obsojen radi požiga in dveh tatvin. Zagovornik je vložil ničnostno pritožbo, obsojenec pa je obsojbo mirno sprejel.

— Napad po sodni razpravi. Pred osiješkimi sodiščem je bil 10. t. m. vršila razprava proti seljaku Simunčiču iz Rudopolja, katerega je tožila neka seljakinja, češ da jo je zapeljal, objubljal jo ji, da jo poroči. Simunčič je bil oproščen, po razpravi pa ga je tožiteljica napadla z nožem in ga težko ranila.

— Požar v Bitolju. Pred dnevi smo poročali, da je v Bitolju zgorelo do tal državna kaznilnica, v kateri je bilo nad 300 jetnikov. Najpreje je začelo goreti v oddelku za orožnike, nato pa se je ogenj razširil na vso zgradbo. Splošno se sumi, da so ognoj podtaknili kaznjenci, hoteč nastalo paniko izkoristiti za beg, kar se jim pa ni posrežilo. Škoda znaša nad 3 milijone Din. Uvedena je bila stroga preiskava, vendar krivcev dosedaj še niso izsledili.

— Tragična smrt vojaka v Petrovaradinu. Pred dnevi je stal na straži pred beogradskimi vrati v Petrovaradinu redov Mišković Nedalež od njega je bil na straži redov Marjanović. Oba redova sta se setala, pri čemer je Mišković Marjanovića kazal, kako je treba ravnati s puško. Nenačrta se je puška sprožila in Marjanović se je smrtno zadet zgrudil na tla. V bolnici je podlegel poškodbam.

— Strašen zločin. V Visokem v Bosni je bil izvršen strašen zločin. Pastir Meliuj Gnjica je izvalil v gozd triletnega sinčka

Laze Trifkovića, ga tam na bešufalen način zaklal, mu nato odsekali ude ter vrzel pom. Orožniki so zločinca prišli.

— Vsi sloji segajo prično po »Pekate« ta je nove tovarne v Ljubljani. Vsi ji hvalijo. Ržzen makaronov in špagetov izdeluje tovarna tudi razno rezanje in zakuhne za juho.

V NEDELJO 12. T. M.
VSI K RAZVITJU PRAPORA
» SOKOLA NA VIČU! «

Iz Ljubljane.

— Klerikalni protestni šhod v Uniomu. Šnodi so klerikalci sklicali v Uniom protestni šhod proti ukinitvi plač učiteljicam pri Uršulinkah, v Lichtenturnu in v Marjanšču. Šhod, na katerem se je kljub strastni agitaciji s strani klerikalnega tiska zbralo komaj 500 oseb, je končal s pravim fiaskom. Med navzočimi smo opazili predvsem šolsko mladino ter učiteljsko-slovske, mnogo duhovščine s škofom na čelu ter nekaj okolčanov, ki so jih nagnali klerikalci na dol. Šhod je otvoril dr. Stanovnik, ki je dal besedo dr. Božidarju Vodušku. Ta je skušal dokazati potrebo zasebnih šol. Zadrževal je, da se mesečna podpora nakazuje šolam v isti meri, kot se je to storilo dosedaj. Dr. Stanovnik se je kot drugi govornik obregnil nad centralizem tr napadal ministra Pribičevića. Na zadnje je govorila še gospa Goštinčarjeva, ki je zahtevala, da zasebni šolski zavodi ostanjejo. Končno je dr. Stanovnik predlagal, da se odpošlje brzojavni protest Nj. Vel. kralju Aleksandru, ministrskemu predsedstvu in prosvetnemu ministru Pribičeviću. Obenem se naprosita radikalni in Jugoslovanski klub, da zavzameta za razveljavljenje odloka prosvetnega ministrstva svoje stališče. Zanimivo je, da so se shoda po pretežni večini udeležili le taki, ki nimajo »dece. Roditeljev ni bilo na shodu niti tretjina.

— Ljubljanski trg. V proštem tednu je bil trg zelo živahen. Prodajalo se je že domači fižol v stročju kg zelenega po 1.75 do 2 Din, rumenega po Din 3.25. Tudi malin, merica po Din 2.50 in novega krompirja od 2—2.25 za kg je bilo dovolj. Na sadnem trgu so se pojavile breskve 1 kg po Din 25, marelice 1 kg po Din 20, slive goriske 1 kg po Din 12, ringlo slive 1 kg po Din 12 in celo že sveže istrjanske fige, 1 kg po Din 16. Domačih češenj se v začetku tedna ni pripelajalo na trg, ker se prodajalcem ni dovolilo fiž prodajati dražje kakor kg po Din 3.25, zadnje dni so se pa zopet pojavile v zadostni množini. Gob, jurčkov, lepih in zdravih, je bilo mnogo kupovalo, merica po 5—6.25 Din. Cene zelenjavi so bile dokaj nizke in stalne, podražila pa so se jajca od par Din 2 na 2.25 do 2.50 Din. Mleko se prodaja na dom prineseno 1 po 3 Din, v mlekarah po 2.75 in na trgu 2.50 Din. Mestno tržno nadzorstvo strogo nadzoruje tudi prodajo mleka, ter bo vsakogar, ki bi mleko dražje prodajal ali pa tudi kupoval, predalo sodišču radi navijanja cen.

— Cene gostilniških hrani v Ljubljani. Nekateri gostilničarji in restavratrji zaračunavajo gostilniško hrano še vedno po starih visokih cenah. Od 1. julija dajše smejo gostilničarji zahtevati za razna jedila največ je ono ceno, ki je bila objavljena po časopisih glasom sklepa gostilničarske zadruge. Objavljene cene pa še nikakor niso maksimirane, ker niso še bile potrjene od mestnega tržnega nadzorstva, ki jih bo še revidiralo in v marsičem še bistveno izpremenilo. Takoj ko tržno nadzorstvo potrebno revizijo izvrši, objavi maksimirane cene detaljno občinstvu po ljubljanskih dnevnikih, dotlej pa naj občinstvo samo pazi, da se cene jedilom, objavljen v časopisu na podlagi sklepa gostilničarske zadruge, ne prekoračijo, ter one, ki bi zahtevali višje cene, naznani tržnemu nadzorstvu. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

— Znižanje cen mesa v ljubljanskih predmestjih. Pišelo nam: Ljubljansko tržno nadzorstvo je začelo s hvalevredno odločnostjo pritiskati na znižanje cen, posebnemu mesu in mesnim izdelkom. Pri mesu so se zbog tega znižale cene od 2 do 6 Din za kilogram. Toda to velja le za mesto. V predmestjih in v okolici pa je meso še po starih cenah, dajše tu manj režij in davkov ter se kolje slabša živina kot v mestu. Dočim imajo v Ljubljani prvovrstno volovsko meso po 19 Din, prodajajo predmestni mesarji meso starih buš še vedno po 20 dinarjev. V predmestjih žive večinoma revni sloji, zato bi bilo želeli, da se v tem pogledu napravi red.

— Volitve priselcnikov in namestnikov za obrtno in prizivno sodišče. Ker potoče rok za prijavo volilnih upravičencev za te volitve že v sredo, dne 15. julija 1925, se trgovci, obrtniki itd., za katere velja obrtni red in katerih obrati se nahajajo v mestu Ljubljana, nujno pozivljajo, da čimprej prijavijo mestnemu magistratu sebe ter svoje nameščence, ker bodo morali sicer v kratkem 8 dnevnem reklamacijskem postopanju dokazovati z uradnimi listinami svojo in svojih uslužbencev volilno pravico. Tiskovine za te prijave se dbe brezplačno v mestni posvetovalnici na magistratu, soba št. 22. Obrtniki in trgovci, katerih stališče obratov ni v Ljubljani, morajo prijaviti svoje obrate in svoje nameščence pri županstvu občine, kjer se nahajajo njihovi obrati.

— Smrtna kosa. Umrl je včeraj v Ljubljani po daljšem trpljenju g. Andrej Kranjčec, bivši trgovec in posestnik ter oče gimnazijskega profesorja g. Silvo Kranjca. Dosegel je visoko starost 79 let. Bil je v Trnovem splošno znana in spoštovana oseba. Pogreb bo v nedeljo 12. t. m. ob 16. iz Trnovske ulice 13. Blag mu spomin. — Včeraj popoldne so pokopali na pokopališču pri Sv. Križu gospe Franjo Wondra. Pokopnica je bila v krogi, ki so jo poznali, splošno priljubljena in visoko cenjena. Zapuščala žalujočega soproga. Bodi li oliranen oziroma spomin!

— Zenski odsek Gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj otvoril v sredo 15. julija na letnem telovadišču Sokola II na Prulah (Sredina) tudi letos otroško igrišče. Tu se bo mladina, dečki in deklice do 14. leta dvakrat na teden in sicer vsako sredo in petek od pol 16. do pol 18. ure pri raznih otroških igrah zabavala in krepila. Nadzorstvo in vodstvo igrišča je poverjeno strokovni učiteljici. Starši, ki vsled zaposlenosti nimate časa baviti se s svojimi otroci in jim ne morete nuditi potrebnega razvedrila, pošljite jih na igrišče, da se tam pri nedolžni igri razvesele in okrepe. Udeležba brezplačna! Odbor! 1359/n

— Zadruga kleparjev - inštalaterjev in kotlarjev v Ljubljani obvešča svoje člane, da se vrši vajeniška preizkušnja 21. julija ob 5. uri v zadrugni pisarni. Prijave se sprejemajo do 18. t. m. — Na čelstvo. — Za invalide. Podružnica Združenja vojnih invalidov v Ljubljani javlja, da se odda v najem kantina v artiljerijski vojašnici v Ljubljani. Vpoštevale se bodo edino le prošnje samcev. Reflektanti naj vložijo prošnje tekom osmih dni v tukajšnji pisarni. Na poznejše prijave se ne bodo oziralo.

DOSLI SO KRASNI 2261 SVILENI JUMPERJI, TEKSTILBAZAR
Ljubljana, Krekov trg 10, prvo nadstropje.

— Priporočila se na novo urejena kavarna-gostilna »Central«. Toči se pristno vino: jeruzalemelec 1 à Din 16.—, cviček 1 à Din 13.—, rizingl 1 à Din 13.—. Za obilen obisk se priporoča Stefan Miholič. 1386/n

— Kovača, dobro izurjenega za konje in vozove takoj sprejem. Povšetova ulica št. 8. 1388/n

— Kdor je našel v četrtki ali petek zlato zapesnitko (zlat obroč, ki se odpira) se prosi, da jo odda proti nagradi v upravništvu. Je drag spomin. 1387/n

— Z »Neosan« kremo dosežete trajen blek obutve, ki se tudi v mokroti ne spremeni. 50/L

Na vrtu restavracije hotela »UNION« ob torkih, petkih in nedeljah
KONCERT
ob vsakem vremenu ob vsakem vremenu

Iz Celja.

— c. Aprozivski odbor za mesto Celje in okolico je imel 8. julija na mestnem magistratu sestanek radi znižanja cen najvažnejšim živili in potrebščinam, zlasti mesu, kruhu, mleku ter jedilom v restavracijah in gostilnah. Po živahni debati so obrtne zadruge in sicer gostilničarska, pekarska in mesarska na migljaj g. srezkega poglavarja dr. Žužeka obljubile, da bodo do ponedeljka javile g. srezkemu poglavarju znižanje cen v svojih obratih. Upati je torej, da se bodo cene v Celju znižale v najkrajšem času, ker so napram drugim mestom res neprimerno visoke.

— c. Dramatično društvo v Celju je imelo v četrtke zvečer v Celjskem domu svoj občni zbor, kateri je bil dobro obiskan. Iz debate odbornikov poročilo se je zrcalilo zavestno hoteenje članstva, ustvariti iz celjskega Talijanskega doma visok dom kulture in umetnosti. Za društvenega predsednika je bil ponovno izvoljen g. J. Prekovešek. V odbor so bili izvoljeni sledeči gg.: Fedor Gradišnik, Pfeifer, Perc, Reš, Plamta, Stanko Gradišnik, Velušček in Hubert. Revizorja sta g. ravnatelj Gruden in Smodiš. V režiserski kolegij, ki ima nalogo sestaviti in oskrbeti bodoči sezonski repertoar, so bili izvoljeni gg. Fedor Gradišnik, Pfeifer in Velušček.

— c. Sokolsko društvo v Celju se udeležilo jutri v nedeljo sokolske prireditve v Redeha pri Zidanem mostu. Odhod z vlakom ob pol 12. uri dopoldne. Člani v kroju.

— c. Predavanje v Orliu. V sredo dne 15. t. m. ob 20. uri se vrši v mali dvorani Narodnega doma članski sestanek Mestne Orjume v Celju s predavanjem brata Reharia iz Maribora.

— c. Izglini iz iz Celja ruski begunec trgovci Milevskij. Poprej pa je še kasiral večje svote za svoje blago, ki ga je jemal večinoma na upanje.

— c. Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna Pri Orliu, Glavni trg.

— c. Umrla je v Celju v javni bolnici gdnja. Magdalena Atanasović, hčerka trgovca iz Strumice v Južni Srbiji, v 22. letu starosti. Naj ji bo lahka slovenska zemljica.

Iz Maribora.

— m. Dolnja Lendava. Na svoji pevski turneji po Prekmurju nas obišče v ponedeljek dne 13. t. m. ljubljanski »Slovenski kvartet«, ki slovi kot pevsko združenje širom Slovenije. Spored koncerta, ki ga priredi ti štirje vzorni pevci v ponedeljek zvečer ob 20. v hotelu »Krona«, obsega slovenske umetne in narodne pesmi. Za prireditve, ki je v kulturnem smislu prepomembna, vlada splošno zanimanje.

— m. Čakovec. V torek, dne 14. t. m. ob 1/21. zvečer priredi v dvorani naše Jugoslovanske čitalnice slovit »Slovenski kvartet« iz Ljubljane pevski koncert. Dosedanje strokovne kritike in pa sloves, ki ga uživa ta kvartet širom Slovenije, nam jamčijo, da bo torkov koncert prvovrstna glasbena prireditve.

— m. Roman Bende oproščen. Pri vzklinc razpravi pred mariborskim sodiščem je bil oproščen urednik »Murske Straže«, Roman Bende, ki je bil radi razžaljenja Nj. Vel. kralja obsojen na 3 leta ječe.

— m. Mrtvega otroka prinesli v bolnico. V četrtke zvečer je prinesla neka ženska v mariborsko bolnico približno osem mesecev staro dete, proseč, da je sprejmejo. Baje ji je naročil neki zdravnik, da mora otrok v bolnico. Sestra je poiskala zdravnika, ki naj bi otroka sprejel in preiskal. Zdravnik je imel z bolniki mnogo opravka in je naročil sestri, da naj dete nese v bolnišnično sobo. Vrnivša se sestra je pač našla otroka, mater pa nikjer. Vzela je otroka in takoj spoznala, da je mrtve. Otroka bodo obducirali, da se ugotovi vzrok smrti, obenem pa se bo poizvedovalo za pobeško materjo.

— m. X. redna seja mariborskega občnega sveta se vrši v torek dne 14. t. m. ob 17. v prostorih mesne posvetovalnice. Dnevni red: 1. poročilo predsedstva, 2. predlogi in vprašanja, 3. poročilo odsekov.

Prosveta

— Oklic za historično razstavo portretov. Leta 1922 je priredila Narodna galerija veliko historično razstavo slikarstva na Slovenskem, ki je pokazala, da je historični material silno obsežen. Zato se je Narodna galerija odločila, da ta material opredeli na kolektivne pregledne posamične panog. Letos priredi N. G. koncem meseca avgusta razstavo portretov, ki naj obsega dobo od 16. stol. do danes. Nujno prosimo tem potom zasebne lastnike, državne, avtonomne in župne urade, da nam sporoče nahajališča portretov brez ozira na to, če so slikarji znani ali neznan. V poštev pridejo oljnatne slike, postelne slike, risbe, grafična dela, miniaturre, votivne slike s podobami zaobljubljenecv in ustanovnikov. N. G. prevzame za posojena dela vsako odgovornost, jih bo zavarovala proti požaru in vlomu ter neposkodovane vrnila lastnikom. Po slike pošlje svoje poslanke, ki se bodo legitimirali. Pošto prosimo na naslov: Narodna galerija v Ljubljani.

Sokol
Razvitje sokolskega prapora na Viču

Z Viča pri Ljubljani nam pišejo: Pred vrati Ljubljane ob Tržaški cesti stoji viški Sokolski dom kot predstraža nacionalne misli, kot središče in žarišče sokolske ideje v najbolj ogroženem ljubljanskem predmestju.

Pred 5 leti so zgradili to sokolsko trdnjavo možje, ki so šli upoštevajoč tedanje viške razmere, neustrašeno na delo, da so dali sokolskemu življu, ki ni imel lastne strehe, dom, v katerem naj sokolska organizacija razvija svoje delo v korist svojega naroda in domovine. Da trudi teh mož ni bil zaman, je Sokolsko društvo na Viču že ponovno dokazalo s svojimi uspešnimi prireditvami in tudi z dejstvom, da je izšlo iz Sokolskega doma na Viču precej zavedne mladine, ki bo v svoji moški dobi trdna in zanesljiva opora sokolske in nacionalne ideje. Ob 15-letnem društvenem in 5-letnem obstanku doma razvije viški Sokol v nedeljo, dne 12. julija svoj prapor ki so ga zvezle marljive viške članice.

Dolgo vrsto let je gojilo viško članstvo željo po lastnem praporu, vendar pa društvene gnotne razmer niso pripuščale, da bi se mogla ta želja uresničiti. Lansko leto pa se je zgledal zaveden član - mecen, ki je ponovno sprožil misel o praporu in tudi gnotno položil temelj za realizacijo splošne želje.

Vrše se velike priprave, da bo sokolski praznik na Viču dostojno praznovan in vsa naša sokolska javnost nestrno čaka trenutka, ko prvič zaplapolata tako željno pričakovani simbol naših idej, simbol, ki bo vodil današnje in bodoče sokolske vrste do končne zmage vzvišene sokolske ideje.

V nepregledno vrsto sokolskih praporov bo sprejel v nedeljo nov drug, pod čigar okriljem se bodo zbrali neustrašeni borci sokolske ideje, pod čigar okrilje se bo zatekala naša mladina — naš sokolski naraščaj.

Bodí pozdravljen tisočkrat. Ti bodoči naš vodnik, Ti sveti naš simbol. Zbirališče članstva povodom razviti prapora na Viču danes v soboto točno ob 8. zvečer. Jutri v nedeljo ob 2. popoldne v Sokolskem domu na Viču. Razviti se vrši ob vsakem vremenu, v slučaju dežja razviti v veselici v Sok. dvorani.

26.90—27. Pariz 126.50—126.75, Praga 79.50—79.80, Curli 520—520.50.

— Sokolsko društvo v Domžalah priredi v nedeljo 12. julija javno telovadbo na svojem telovadišču. Veselica na senčnem vrtu brata Slokarja pri Kuharju. Društva s sokolsko železniško legitimacijo imajo polovično vožnjo. Za Ljubljano krassen izlet! Ob 14.10 iz Ljubljane, ob 21.20 iz Domžal nazaj. 1380/n

— Vrhiški Sokol priredi v nedeljo 19. julija svoj telovadni nastop, združen z veliko vrtno veselico. Vsa okoliška bratska društva, posebno ona, ki spadajo v naše okrožje, vlijudno vabi na udeležbo od bor.

Po svetu.

* Prebivalstvo Nemčije. Po ljudskem štetju z dne 16. junija t. l. znaša prebivalstvo Nemčije brez saarskega ozemlja 62.6 milijonov prebivalcev, s saarskim ozemljem skupaj 63.25 milijonov. To je približno enako prebivalstvu koncem leta 1908. V razmerju s prebivalstvom 1919 znaša narastek 5.6%.

* Ameriška novinska poplava. V Zedljenih državah izhaja 22.000 novin. Nedeljske izdaje novin imajo naklado nad 22 milijonov, dnevniški nad 33 milijonov. Obseg novin je vedno večji. Lansko leto so listi a naklado nad 100.000 dosegli povprečni obseg 28 strani, nedeljske izdaje 103 strani. Za nedeljsko izdajo »NewYork Times« je bil v oktobru 1924 877 ton papirja. Pridetek novinskega papirja je znašal lansko leto v Severni Ameriki 2.900.000 ton.

Glavni urednik:
RASSTO PUSTOSLEMEK.
Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOP

Gospodarstvo

Letošnja letina

«Jugoslav. Lloyd» priobčuje informativni članek o letošnji letini v naši državi. Kljub slabemu vremenu, ki je vladalo vsi pomlad in se tudi v poletju ni zboljšalo, prihajajo iz vseh krajev države vesti o dokaj povoljnem stanju letošnje letine.

Zetev se je pričela pred enim tednom po vseh južnih in srednjih krajih države, ki so naša glavna žitnica. Ječmen je že požet in omlačen. S pridelkom ječmena so kmetje splošno zadovoljni, ker že več let ni bilo po kakovosti in količini tako dobre letine. Žal se to žito pri nas čedalje manj goji, dasi bi bilo povpraševanje od strani domačih pivovarjev dokaj veliko, če bi domači ječmen odgovarjal po kvaliteti produkciji piva. Naš ječmen je pa vsled neobnavljanja vrst že precej degeneriral, vendar se pa doslej nihče ni pobrjal, da bi gojili pravi pivovarski ječmen. Za kruh pa ječmen ni posebno dober in zato ga čedalje manj sejejo.

Pšenica kaže letos naravnost odlično in je težko reči, katera je boljša, jara ali ozimna, ker sta obe zlo dobri. Vsled tople zime, pa vendar ne preveč toplega vremena se je razvila dobro slama in klasje. Kakovost pšenice bo letos izborna. Pa tudi glede količine se kmetje ne morejo pritoževati, ker so nekateri že omlatili pšenico, ki je dala obilo pridelka. Dotim je znanal lani pridelke na jutro 7 do največ 8 metrskih stotov, je letos poizkusna matleva dala 10-12 met. stotov, ponekod celo več. Tako dobre letine torej že davno nismo imeli. Oves, ki ga sejemmo tudi malo, bo nekoliko slabši, ker ga je plevel ponekod uničil. Koruza kaže tudi letos izborna, morebiti še bolj nego lani, ko smo imeli rekordno letino. Če bo vreme ugodno, ne bo letošnja letina koruske prav nič zaostajala za lansko. Od lanske žetve smo izvozili okrog 100.000 vagonov, pa so zaloge koruske še vedno velike.

Tudi ostali poljski pridelki, tako krompir, sladkorna pesa, konoplja in drugo kažejo prav dobro. Vinogradi so letos v Sremsu in Bački zelo trpelj. Sliv in čepelj bo mnogo. Če torej dočakamo stanje vinogradov, bomo z letino lahko popolnoma zadovoljni.

Valutni trg v juniju

Angleški funt se je proti koncu junija izrazval s paritetnim tečajem dolarja. Ti dve angleški valuti sta se slednjič v notranju izenačili in se tesneje zblizali. Začetkom junija je notral angleški funt 4.8606, koncem pa 4.8612 dolarja. Izgleda, da se tečaj angleške valute v bodoče ne bo posebno spreminjal.

Francoski frank je v juniju znatno padel. Tečaj angleške funta in dolarja so varirali na pariški borzi med 97.06 odnosno 19.925 franka, 30. maja in 108.75 odnosno 23.38 franka 1. junija, kar pomeni, da je izgubil francoski frank tekem junija okrog 10 odstotkov svoje vrednosti. Vzrok je povečanje obkora novčanice, ki se je zvišal pod Herriotovo vlado od 39 na 41 milijard, sedanjim finančnim ministrom Cailhau je pa pribavil tej svoti še novih šest milijard.

Belgijski frank je šel v juniju skoraj paralelno pot s francoskim. 30. maja je notiral 100 belgijskih frankov v Parizu 97.70, 30. junija pa 99.45 francoskih frankov.

Švicarski frank je v juniju za spoznanje padel napram dolarju. 30. maja je notiral dolar v Ženevi 5.1625, 30. junija pa 5.14875 švicarskih frankov. Sicer je pa švicarska valuta poleg dolarja in nemške rentne marke edina, ki ni podvržena borznim spekulacijam.

Se bolj nego francoski frank je padla v juniju italijanska lira. 100 lir je notiralo 30. maja na pariški borzi 79.45, 30. junija pa 75 francoskih frankov. Padec italijanske lire je posledica znatnega porasta uvoza, ki zadnje mesece v zvezi z slabo lanskoto letino daleč prekaša izvoz. Italijansko gospodarstvo je zašlo v akutno krizo, iz katere ne najde izhoda, kljub temu, da je poset tujcev v Italijo letos neprimerno večji nego lani. Vendar pa vse kaže, da zaključiti Italija svoj letošnji proračun brez deficita. Veliko zanimanje in nade je zbudila v italijanskem industrijskem svetu vest o 50 milijonskem posojilu, ki so ga dobile tri italijanske emisijske banke od ameriškega finančnika Morgana pod garancijo državne zakladnice.

Grška dramma je v juniju nekoliko padla, ker velja tudi za romunski lej, ki je notiral 30. maja v Ženevi (100 lej) 2.4625 švicarskih frankov, 3. junija pa 2.3875. Naš dinar stalno narašča. 30. maja je notiral

100 dinarjev v Ženevi 8.475 švicarskih frankov, 30. junija pa že 9.025. Sedaj je dosegel naš dinar za pariški borzi 9.05 in kakor vse kaže, se bo obdržal približno na tej višini tudi v bodoče.

Nemška marka, avstrijski šiling, madžarska krona, češkoslovaška krona in turška lira so ohranile v juniju svoj stabilni tečaj. Isto velja tudi za bolgarski lev.

Trg železa

V ospredju zanimanja vse evropske železne industrije so zdaj pogajanja med zastopniki Francije in Nemčije. Dasi so nekateri listi poročali, da je sporazum med zastopniki železne industrije teh držav že dosegel, je vendar razvidno iz zadnjih francoskih poročil in iz izjave francoskega trgovskega ministra Chaumeta, da pogajanja še niso končana. Zastopniki obeh strank molče o rezultatih in zato je treba z vsvo rezervno sprejeti vest, da je Nemčija dovolila Franciji uvoziti 1.500.000 ton valjanega železa. Tak sporazum bi pomenil za Francijo velik uspeh, ker znaša njen celokupni izvoz železa zdaj 2.500.000 ton pri letni produkciji 8.000.000 ton. Do sporazuma med Francijo in Nemčijo pride bržkone tako, da bo imela Francija pravico uvažati v Nemčijo letno 1.700.000 ton železne rude in da se ustanovi skupni trust, ki bo razdeljeval izvozna naročila po določenem ključu. Dobave v lastni državi opravi nemška in francoska železna industrija sama. Poleg tega se ustanovi poseben sindikat v svrhu kontrole nad produkcijo. Slednjič bodo sklenjene dolgotrajne pogodbe glede dobave francoske železne rude v Nemčijo in nemškega premoga ter koksa v Francijo.

V Ameriki je položaj na trgu železa labilen. Jekleni trust dela samo s 65 % kapaciteto, cene železa kažejo tendenco navzdol. Produkcija surovega železa je nekoliko padla, pa tudi povpraševanja po železnih konstrukcijah in avtomobilih je manj. Izvozna trgovina polagoma peša. Avstrijsko železno industrijo je prisilila ponudba inozemskih tovarov, da je znižala cene litega železa, ki notira zdaj 27.50 sh za 100 kg. Produkcija živren je zadnje četrtletje znatno preokročila produkcijo v prejšnjem četrtletju. Surovega železa je izdelala avstrijska industrija od aprila do julija 75.780 ton (proti 13.938 od januarja do aprila), surovega jekla 103.938 tisoč 640 ton (proti 52.498) valjanega materiala pa 77.695 ton (proti 51.110).

Nemčiji je prišlo do ustanovitve Zveze izdelovalcev valjane žive. Prodajalni urad te zveze bi moral pričeti s poslovanjem začetkom julija, pa so se pojavile nekatere tehnične ovire. Razmere na trgu železa so so zadnje čase za spoznanje zboljšale, vendar pa preživlja nemška železna industrija prav občutno krizo. Podjetja obratujejo večinoma s 75 % kapaciteto, kar je na prvi pogled mnogo, toda za nemške razmere še daleč ne dovolj. V Franciji nikakor ne morejo spraviti pod streho sindikata železne industrije. Večna podjetja je proti sindikatu, kar slabo vpliva na pogajanja z Nemčijo, ker francoski delegati nimajo zanesljive opore v močni narodni organizaciji. Tudi padec franka dela železni industriji hude preglavice. V marcu in aprilu je izdelala francoska železna industrija 1.375.001 ton surovega jekla. Od 280 visokih peči je v obratu 139.

V Belgiji doslej ni opaziti zastaja v železni industriji. Stavka v jeklarnah Charleroi se ni razširila na ostale revirje, ki delajo normalno. Poizkusni tovarjen z zvišanjem cen železa so se izjalovili. Belgijška železna industrija je izdelala v maju 274.800 ton, v aprilu 267.850 ton surovega železa, surovega jekla pa v maju 246.710 ton in v aprilu 244 tisoč 910 ton. Izvozna trgovina je zadnje čase malo popustila, kar so deloma zakrivila nemiri na Kitajskem, kjer je imela belgijska industrija več naročil. Začetkom junija je obratovalo od 56 visokih peči 52. V Angliji je skušala železna industrija uvesti zaščitno carino, pa je vlada to zahtevo odklonila in zdaj preživlja železna industrija prav tako težko krizo, kakor premogovina. Posledica je vedno naraščajoča brezposelnost. Produkcija angleških železnih industrij je znašala v maju: surovega železa 568.000 ton (v aprilu 569.800 ton), surovega jekla 651.600 ton (v aprilu 597.600 ton). Od 469 visokih peči je obratovalo samo 157.

Luksemburško železno industrijo vzemirajo nemško-francoska pogajanja, na katerih je Luksemburška življenjsko zainteresirana. Produkcija surovega železa je znašala v maju 189.747 ton proti 187.193 tonam v aprilu, surovega jekla pa 167.137 ton proti 167.143 tonam v aprilu. V Italiji se tudi leto boje predstoječega nemško-francoskega spo-

razuma. Produkcija je zadnja leta znatno napredovala, in sicer pri letku na 1.350.000 ton 1. 1924 proti 683.000 tonam 1. 1921. Ker je pa tudi domača potreba zelo narasla, je italijanske livarne niti zdaj ne morejo kriti. V Jugoslaviji se je povpraševanje po železu zadnje čase ponekdo povečalo. Nedavno zvišanje carinskih postavk je pa otežilo dovoz tujega železa tako, da mora češkoslovaška in avstrijska industrija računati z nazadovanjem trgovine.

—g Rotacijski papir in nova carinska tarifa. Ministrstvo trgovine in industrije je imenovalo posebno komisijo, ki bo proučila kapaciteto tovarov Milana Vapa v Beogradu ter Zdrženih papirnic Vevče. Medvode in Goricihane glede izdelovanja časopisnega papirja za rotacijske stroje, da bi moglo papir pravilno odločati glede odredbe TB št. 445 nove carinske tarife.

—g Naše knjige v Firenci. Prosvetno ministrstvo je izdalo posebno knjigo, v kateri je katalog naših knjig, razstavljenih v Firenci.

—g Naš dolg Angleški znaša po londonskem »Timesu« 28.481.000 funtov šterlingov. V dinarjih izraženo smo dolžni Angležem 7.917.718.000.

—g II. mednarodna avtomobilska, lovška in splošna športna razstava v Zagrebu. Zagrebški zbor priredi od 8. do 20. septembra t. l. svojo II. mednarodno avtomobilsko, lovsko in splošno športno razstavo. Natančnejše informacije o tej prireditvi dobijo zainteresirani v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

—g Novi rudarski zakon. V ministrstvu za šume in rudnike je končan projekt zakona, s katerim se izenači rudarska zakonodaja. Kmalu se sestane konferenca strokovnjakov iz rudarskih direkcij, da se enkrat prouči ta načrt, ki ga predloži potem ministrskemu svetu v odobrenje.

—g Uvozna carina na moko. Zastopnikom naše mlinarske industrije se je posredilo v Beogradu izposlovati, da se uvede že te dni nova uvozna carina na moko. Carina bo znašala 96 Din od 100 kg.

—g Nova tarifa na prazne steklenice. »Narodne Novine« z dne 9. t. m. priobčujejo objavo dela direkcije v Zagrebu, po kateri se prazne steklenice od piva, sadnega soka, sode in mineralne vode ponovno klasificirajo.

—g Za proizvajalce acetonovega olja in drugih kemičnih proizvodov, kakor tekočin za raztapljanje, eteričnih olj itd. se zaima neka domača jugoslovenska trgovska tvrdka v Ameriki. Kot taki je pri srcu dobiti gornje proizvode iz naše kraljevine in s tem povzdigniti naš izvoz, kar bi imelo za posledico tudi večji razvoj v naši kemični industriji. Predpogoj v dosegu trgovskih stikov z Ameriko je pred vsemi drugimi vestransko solidnost v cenah in v blagu. Interesantom, ki bi se eventualno zanimali za produkcijo in za izvoz gornjavedenih kemičnih proizvodov v Ameriko, je natančnejši naslov gornjaveden tvrdke v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na razpolago.

—g Mednarodni zavod za štedenje s sedežem v Milanu je bil ustanovljen te dni ob udeležbi številnih zastopnikov raznih držav. Za predsednika je bil izvoljen bivši minister Capitani.

—g Lipski velesejem. Jesenski sejem se vrši letos od 30. avgusta do 5. septembra; pomladanski 1926 od 28. februarja do 6. marca 1926, jesenski pa od 29. avgusta do 4. septembra 1926. Zastopstvo je poverjeno tvrdki Stegu in drug. Ljubljana.

—g Za povzdigo kmetijstva na Madžarskem. Iz Budimpešte poročajo, da se je z osuševalnimi deli kmetijsko uporabno zemljišče na Madžarskem tekem lanskega leta povečalo za 30.000 katastralnih juter. V tako svrhu od vlade dovoljena svota se letos povzela za približno 40 milijard kron, da se bodo osuševalna dela vršila v vedno večjem obseju tako, da se porabno zemljišče do konca tokočnega leta poveča na 70.000 katastralnih juter.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 23. julija t. l. pri središnem uradu za osiguranje rudnika v Zagrebu glede oddaje gradbenih del za novo zgradbo v Zagrebu v Mihanolčevi ulici. Dne 1. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železnic, žice in vijakov. — Dne 3. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave blaga za zastore, zastavice, usnja, spage itd.; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pleskarskega materiala. — Dne 5. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kompozitice. — Predmetni oglasi so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Sport

SUZANA LENGLEN, ki je dosegla v tenisu svetovno prvenstvo. — Tekma se je vršila v Wimbledonu.

Lahkoatletsko tekmovanje Jugoslavija - Češkoslovaška

Nedelja, 12. t. m. ob 17. na igrišču S. K. Ilirije

1. Ob 17. nogometna tekma Ljubljana A team : Ljubljana B team. V odmoru nogometne tekme: 2. Češkoslovaška - Jugoslavija — dame: 4x60 m. 3. Ob 19. medmestna hazena tekma Praga - Ljubljana. V pavzi hazena tekma. 4. Tek 400 m: dvoboj Vykoupil (Moravska Slavia) in Valtrije (ASK Primorje). Te prireditve, pri katerih se prvič srešajo naše slovenske sportistkinje s češkoslovaškimi, ki reprezentirajo svetovno klaso v hazeni in damski lahkoatletiki, nam bodo nudile pregled in stanje damskega sporta v Sloveniji. Dokler v hazeni zaostajamo precej za češkoslovaškimi, kar je hazena sport šele v zadnjem času zavzel večji razmah pri nas, ter vendar pričakujemo od ljubljanskega teama, da bo dal vse iz sebe in nas skušal čim čisteje zastopati, bo naša damska lahkoatletika gotovo z uspehom merila svoje moči s češkoslovaškimi. Ze imena naših jugosl. rekorderk in prvakinj Šantel Duše, Prevec Silve, Bernik Fanči, Krisci Baby, Pervan Vere in drugih, katere branijo vse jugoslovenske rekorde in prvenstva, so nam gotovo jamstvo, da bodo na imenovanem meeningu v najostrejši borbi s češkoslovaškimi doseženi izborni rezultati in postavljeni več jugoslovenskih rekordov. Tudi srečanje češkoslovaške prvake in rekorderja na 100 y, 220 y in 400 m Vykoupila (Moravska Slavia — Brno) z jugosl. prvako Valtrijem in rekorderjem dr. Perparjem (oba ASK Primorje) bo nudilo izbornen sport, ker se bo Vykoupil skušal revanširati nad dr. Perparjem za poraz, ki ga je doživel pred dvema letoma v Zagrebu, ob kateri priliki je dr. Perpar izenačil jugoslovenski rekord na 100 m. Trije tekači se nahajajo v izborni formi. Vykoupil je v teku enega meseca popravil češkosl. rekorde na 100 y — 10.1 sek.; 220 y — 23.2 sek. in 400 m 51.8 sek. Valtrij je pred enim mesecem porazil najboljšega zadnjega jugoslov. štiristometraša Rosenkreuza (Hašk — Zagreb) v času 52.8 sek. Dr. Perpar je pred dnevi brez močne konkurence na izbornem meeningu za Dunaj pretekel 100 m v 11.2 sek. in 200 m v 23.2 sek. Z upravičenostjo se torej pričakuje tudi tukaj postavitev kakega novega jugoslovenskega rekorda. Prireditve se vršijo ob vsakem vremenu. Predprodaja vstopnic pri tvrdki J. Gorec — Pačič Ljubljanske kreditne banke in v trafiki Sever — Selenburgova ulica.

Pozivamo občinstvo, da z mnogobrojno udeležbo pri tekmovanjih počasti damsko

reprezentanco bratskega češkoslovaškega naroda. Stevilo sedežev je omejeno, zato naj si jih vsakdo nabavi že v predprodaji

★ ★ ★

— Nekaj o skavtizmu. Skavtizem se je zadnja leta v Sloveniji lepo razvil, vendar je razumevanje v širših narodnih masah pa to najmodernejšo vsgoto vsekako še po manjkljivo. To pa po naši misli samo valed tega, ker vidi velika večina ljud. v skavtizmu samo telesno vzgojo, in le malo jih je, ki vedo, da se v njem telesna in srčna vzgoja najlepše spaja. Valiko in težko nalogo imajo pri tem vodniki posamnih vedov skavtske organizacije. Ali samo človek s pedagoškim talentom in s srcem za mladino more postati dober vzgojevalec skavtskih skupin. Vzgoja obstoji v tem, da se dečka ali deklico navaja k ljubezni do ljudi in si vadi, do stavi poudinka v najtežje okolnosti, iz katerih si mora zmeraj sam častno pomagati. Navaja mladino k resnicoljubnosti, k neustrašni boju z življenjem. Vsekako je to univerzalna vzgoja, ne gojuje samo teledobbe, ampak na taborenju neguje se podnevi in ponoči utrjuje, uči jih, kako se sekajo drevesa, kako se obdeluje les, kako je rabiti kramp in lopato, kako se prišije krpa, kako se popravijo čevlji, kako si sam naredi gumb itd. itd. Vodnik zasleduje gojenčovo naravo, se zanima za njegov napredek v šoli in v ugodnih trenotkih prodre v tajnosti dečkove duše ter spozna, kdaj pride ugodna prilika da pokaže gojenecu svojemu novo obzorje, nov cilj. Vodnik je gojenecem svojim brat, oče, prijatelj, najboljši tovariš, kaže mu, kako se i ob dečku zaneti ogenj ali pa tudi, kako se reši take in take računsko naloga. Poučuje jih v naravoslovju, predava jim o raznih rudah ter o krajih, kjer se nahajajo; opozarja jih na zdravilne rastline in zelišča. Razlaga jim, kakšen kamen in les je najboljši in najtrpežnejši za stavbe. Ceni jim višino hiše, širino njive, travnika, potoka itd. Posnema ptičje glasove ter tako mladino uvaja v tačno življenje narave. Lahko si torej mislite, kaj mora dober skavtski vodnik vse vedeti in znati! In priznati mi morate, da kdor vse to zna in ume, z lahkoto navede nase mladino z vso največjega zaupanja in potem lahko preobrazuje dušo dečkovo po najboljših in najlepših življenjskih načelih. Takšen vodnik zmora vse! Take reči se pač lahko napišejo na list papirja, ampak vse to v praksi izvrševati, je pa jako težko ter malo komu dano. Koliko vprašaj vam stavim, n. pr. doma čez dan otroci, na katere ne morete odgovoriti, ali pa vedoma ali nevedoma poveste neresnico. — Iz tega kratkega popisa spoznate veliko vrednost skavtske vzgoje, a tudi njene težkote. — Da imajo slovenski skavti dobre vodnike, je znano dejstvo in valed tega je pa tudi organizacija slovenskih skavtov najboljša skavtska organizacija v naši državi. To je pri, znano dejstvo v samem Beogradu, kar je našim vrlim skavtom vsekako še v posebno čast in ponos!

— Hazena team Praga. Hazena team Praga je sestavljen iz istih igralci, ki so sestavljali češkoslovaški državni hazena team v Beogradu dne 4. t. m. in zmagale nad jugoslov. reprezentanco v razmerju 6:5 (0:3). Vratarica: Lida Havličkova (Slavija Praga), branilka: Baurova (SK Česky, Lev Beroun), kriliska vrsta: Sauva (Slavija, Uherské Hradište), Olmerova (SK Ur. Karlin). Napad: Jandorova M. (Slavija, Uh. Hradište), Vrbouova M., (Čechie Praga), Smidova (Čechie Praga).

— Damski češkoslovaški lahkoatletski team. 100: Havličkova M. (Praga Slavija), Smolova (Slavija Brno). Disk: Vidlakova (M. Slavija Brno), Olmerova (SK Ur. Karlin). Kroglja: Vencova (Achilles Brno), obe Havličkovi (Slavija Praga). Skok viš.: obe Havličkovi (Sl. Praga), Smolova (M. Slavija Brno). Skok dalj.: Smolova (M. Sl. Brno), Prokešova (SS Trebič), L. Havličkova (Sl. Praga). 4x60 m: Olmerova, Havličkova M., Smolova, Prokešova.

— Hazena team Ljubljana. Hazena referent je za medmestno hazena tekmo Praga-Ljubljana, ki se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. ob 17. ur na igrišču SK Ilirija, postavil sledečo družino: Gol: Jermoli Sonja (SK Hermes), branilka Wilder Pavla (SK Ilirija), pomagači: Petan Vida, Oman Anica (obe SK Ilirija), napadalna vrsta: Bernik Fanči (SK Ilirija), Petrič Marta, Zupanič Helena (obe TKD Atena). Rezerve: Černe Olga, Zauner Frida (obe TKD Atena), Privšek (SK Hermes).

Se - li spominjaš ?

Nekoč sem te ljubila, Ali te še lahko smatram za svojega ljubima? Se-li še spominjaš najinega prvega skupnega potovanja? Sedela sva si nasprotni v vlak. Kako naglo je drvel! Obrazi sopotnikov so mi izginjali pred očmi, ki so videlo samo tebe, samo tebe in najino ljubav. V vlakom sva hitela v živi svet k skupnemu cilju. Cilj! Takrat sem mislila, da bo najina ljubezen večna...

Potem je drvel naš vlak preko poljan, pokritih z nešteti makovim in drugim cvetjem. Podaril si mi šopek svežega, škrlatno-rdečega maka. Vzela sem ga iz tvojih rok in s strahom sem se ozrla na te krvavordele lističe, ko so padali na zemljo in obležali kakor rdeči prt. Le gole bilke sem še držala v roki. Takrat sem se prestrašila. In zdaj ne vem: ali sva res šla čez cvetoče poljane in polja, polna rumenega žlta? Ali si mi dal šopek? Ali so res odpadali makovi lističi? Kdaj je to bilo? Ne spominjam se niti dneva, niti kraja in včasih se mi zdi, da sem samo sanjala o tem cvetočem maku, ki je ležal pred menoj kakor krvavi prt. Ali sem ti že kdaj pravila o teh sanjah?

O, ko bi te mogla vprašati! Odkar nisem več s teboj, odkar so naju ločile usodne besede in uničile najino ljubezen, so moje misli vedno na poti k tebi. Tisočeri dvomi in težke misli vzpenirajo dušo, ki se ne more odviti iz nemirjenja po tebi.

Se-li spominjaš, kako sva veslala po jezeru? Tam, kjer so se veje starih dreves globoko sklanjale nad vodo, sva počivala opoldne, ko so vroči solnčni žarki plesali nad vodno gladino, zvečer sva pa odveslala med trstje in morske rastline, kjer je vladala grobna tišina. Naglji si se nad jezero in mi narezal morskih cvetic. Vse zelene in gladke sem povila v šopek in držala v naročju. Bile so tako lepe, te morske rože — gledale so naju kot male, radovedne ruske. Ogovoril si me tako nežno, ko je solnce zahajalo in pošiljalo zadnje zlatenastordeče pozdrave, ki sva jih še prestregla, predno je zatnilo za gorami. Nadležna mušica je brnela okoli najinih ušes, kakor da je zabljodila...

Šepetal si mi nekaj na uho. Kaj je bilo to? V sreči in ljubezni sem poslušala tvoje besede, toda zmislila nisem mogla razumeti. A zdaj, ko sem sama in

zapuščena, hrepenim po tvojih besedah in njih pomenu. Napolnila bi z njimi svoje samotno in nesrečno življenje, pa jih ne morem najti. Hotela bi k tebi, da mi poveš, kaj si govoril takrat, rada bi te prosila, da ponoviti te besede zame in za mojo ljubav. Ali pa mi daj novih besed! Novih!

Se-li spominjaš? Ob zimskih večerih sem sedela v tvoji sobi, na mehkem divanu, ko je gledala skozi okno snežna mesečna noč, v kamnu je pa plapolal ogenj s svojimi nežnimi plamenčki. Take večere bi rada preživljala še in še. Mogla bi si zapomniti vse tvoje besede, prišla bi zopet k tebi, če bi ne bilo one ostudne reči, ki je stopila med naju.

Tiha, ozka ulica z zakajenimi eno- in dvonadstropnimi hišami, težka hrastova vrata z železno ključavnico, ki je tako visoka, da mi seže do brade, glas električnega zvonce, o vse to mi je še živo v spominu! In kako živo so še tiste usodne besede! Vsaka se mi je poglabila v spomin tako silno, da bi izrgala dušo, če bi hotela to zlo izkoreniniti. Te strašne besede, ki so pokopale najino ljubezen in jo nosila na svojih lahkih krilih, sem pa pozabila. Bile so kakor

kristal, kakor draguli, kakor zlato solnce, pa sem jih pozabila. Ali sem bila vredna tvoje ljubezni? Ali sem zaslužila tvoje besede?

Hrepenenje in obup me duši po dnevi in v noči. Spominjam se tvojih noči. Se-li spominjaš, kako sva se srečala prvič v razkošnem salonu? Bila sva gosta na neki svečanosti. V muzikalni dvorani je stal virtuozi in igral na violino andante Mendelovega koncerta. Ozrla sva se, najine oči so se srečale. Kadar stojš pred ogledalom in vidiš v njem svoje oči, ki so take, kakor moje, ali misliš o meni? Jaz vedno mislim nate, vedno. Tudi takrat, ko srečam v ogledalu svoj pogled. Vedno in povsod mislim nate in rada bi, da bi omih strašnih besed nikoli ne bilo, da bi bila še enkrat tvoja.

Se-li spominjaš onega dne, ko sva bila v gorah, pa je naju zasačil vihar in naliv? Se-li še spominjaš knjig, ki sva jih skupaj čitala? V eni je bila popisana zgodovina staroitalijanskega slikarstva in takrat sva po cele dneve razpravljala o madonah in njihovi pičli ženskoti. Ali se še spominjaš, kako sva se smejala, ko sva podila in hotela nadležne goste? In kako rada sva ogledovala izložbe in cerkve v tujih mestih! Se-li še spomi-

njaš telefonskih pogovorov, iz katerih sva vedno po glasu ugajala, če je kdo naju dveh dobre ali slabe volje? Se-li spominjaš tiste usodne noči v tvoji sobi, divana, prevrtnene svetilke, sladkih obljub, prisrčne in kletev užaljenega ponosa?...

Razšla sva se in s tem sva pokopala tudi najino ljubezen. Meni je ostal spomin na trenutke, ki so bili samo najini in hrepenenje po tebi, po najini ljubezni. Mislim, da to hrepenenje nikoli ne ugašne, da je neskončno večno.

Da, še nekaj: Poznam te tako dobro, tebe, tvoje naziranje in tvojo voljo, tvoj odpor proti vsemu, kar je minilo. Vidim te, kako si odložil knjigo, kako si prečital moje pismo, potem si pa raztrgal ta list papirja na drobne koščke. Počasji padajo v plateni beli kož kraj vaše pisalne mize. O, ko bi mogel tako hladnokrvno in brezzrorno raztrgati tudi moje življenje, kakor si raztrgal to pismo, na mrtve, majčkene kosce!

Potem stopiš k telefonu in pokličeš centralo ter povabiš na večerni sestank nek lepo blondinko, ki sem jo videl včeraj s teboj, ko sta se sprehajala v roki v mestnem parku...

To in ono

O kuhinji in kuhinjski opremi

Kuhinja, v kateri se samo kuha, ne pa tudi za silo stanuje, kakor se čisti prijeti v sedanjih stanovanjskih krizi, mora biti res delovnega značaja. To je pa mogoče le tedaj, če je kuhinja smoteno in racionalno opremljena. Ne mislimo kuhinje s plinovo ali električno kurjavo, kjer prihranijo gosposodine s pomočjo moderne tehnike 90% dela, nego večino kuhinji, ki so srednjim in nižjim slojem dostopne. Kuhinja ne sme biti prevelika. Najboljša je kuhinja v kvadratu 3,5x3,5 m ali pa za spoznanje daljša nego širša. Oprema mora biti razmnožena tako, da gosposodini ni treba preveč skakati od ponce do lonca in soli. Važno poglavje tvorijo stene. Ideal vsej gosposodini so stene, pokrite z belimi pečnicami, vendar pa zadostuje bela svetla barva do višine 1,8 m, ostalo se pa pobeli z navadnim apnom. Z apnom pobeljene kuhinje so sploh praktične, ker je apno najboljšo sredstvo proti plesnobi. Kuhinjo je treba beliti dvakrat na leto, spomladi in jeseni. Tla morajo biti pokrita z linoleom, kar prihrani gosposodini mnogo dela. Se boljše so ksilolitova tla. Kuhinjska okna naj bodo obrnjena proti severu, sicer je v kuhinji zlasti poleti prevroče. Ker je kuhinji nujno potrebno čim več svetlobe, morajo biti okna velika in narejena tako, da se lahko zgoraj odpirajo, da more gosposodina kuhinjo vsak čas prezračiti.

Oprema je najboljša iz mehkega lesa, bodisi belo emajlirana ali pa samo impregnirana. Glavni del kuhinjske opreme je seve kredence. Zadnji izum moderne kredence je ameriška kredenca, ki je nekako univerzalno kuhinjsko orodje. Ima nebroj predalčkov za posodo in druge potrebščine. Vse, kar potrebuje kuharica, je lepo razvrščeno v tej kredenci. Zelo praktična je lesena kuhinjska miza, ki je pokrita zgoraj z emajlirano ploščino, da se lahko na njej valja testo, spodaj pa več predalčkov. V kuhinjsko kuhinjo spadajo tudi razni pripomočki za štedenje goriva. To je v prvi vrsti plinov štedilnik, ki pa žal ni vsaki rodbini dostopen, ker je predrag. Praktične gosposodine si pomagajo brez njega z raznimi termofori, samovarji itd. Da se olajša gospodinja delo in izguba časa, si je izmislila moderna tehnika več zelo praktičnih kuhinjskih naprav, ki so pa žal predrage. To so stroji za rezanje mesa in zelenjave, za gnetenje testa, modro mlino za kavo itd. V Ameriki imajo premočnejše gosposodine mlin, ki obenem praži, melje in kuha kavo. Kuhinjska oprema ne sme viseti po stenah, ker je to nehygienično.

Dragulji in vraže

Človeku je menda prirojena navada krasti svoje telo z raznimi izdelki iz dragih kovin oziroma dragulji. Če se draguli izgubi, pravijo ljudje, da pomeni to nesrečo. Zlasti nekatere dragulje spravlja priprosto ljudstvo v zvezo z raznimi vražami. Tako so nekateri prepričani, da prinaša opal nesrečo. Se dandanašnji si nekatere dame ne upajo nositi prstanov s tem dragim kamnom. In vendar je za umetniškega stališča ta dragulj najlepši. Ima samo to slabo lastnost, da izgubi pod vplivom vročine svoje krasne barve. Tudi diamant je predmet praznovanja. Tako pripovedujejo zanimivo storijo o znamenitem sinjem diamantu, ki je dobil svoje ime po lastniku angleškemu bankirju H. Tomasu Hoppu. Ludvik XVI., ki je imel ta dragulj v svoji zakladnici, je končal življenje na giljotini. Njegovi nasledniki, ki so podedovali diamant, so doživeli bankrote, nesrečne zakone, rodbinske tragedije in druge nezgode. Slednjič je diamant izginil v morskih valovih skupaj z milijardierjem Vanderbiltem pri potopu ladje Lusitanije.

O smaragdu krožijo vesti, da lahko izleči kačji ali škorpionov pik. Ta dragulj prinaša baje srečo, preganja slabo razpoloženje in vpliva blagodejno celo na ljubezen. Poleg diamanta so pripristi ljudje visoko cenili tudi rubin kot zaščitno sredstvo proti zastrupljenju. Orijentalci narodi se dandanašnji verujejo, da rubin pobleđi, čim pride v bližino strupa. Znanost je v kulturnih državah vse te presode že davno odstranila, vendar pa vera v zagojenost silo draguljev še ni povsem izginila.

Nepopolnost človeškega očesa

Marsikomu se bo zdelo čudno, da je oko bolhe tisočkrat popolnejše nego človeško. Poleg ogromne sile, s katero je nara-va oborožena bolha (ta spak lahko namreč dvigne predmet, čigar teža je 80 krat večja od teže njenega telesa) ima bolha še tako komplicirano oko, da bi bil človek s takim očesom podoben božanstvu. Videl bi v svoji okolici nebroj skrivnostnih pojavov, ki so mu zdaj prikriti. Z očesom bolhe bi morebiti videl celo harmonijo svetovja, ki jo opevajo pesniki. Veliki fizik minulega stoletja Halmholtz je izjavil, da je delal človeško oko slab moister. Po njegovem mnenju je naše oko navaden opt. aparat. V nekatere slučajih lahko celo brez pretiravanja trdimo, da je človek navzlic temu aparatu slep. Njegovo oko ujame samo neznamen del svetlobnega oceana, ki kroži nad nami. Iz neskončnega prostiranja in od milijarde žarkov, ki se strinjajo v tem prostanstvu, pride le neznamen del do primitiv. aparata, ki ga je dala človeku narava. Od orgij v svetovju ujame človeško oko samo nekaj grobih, nezmišelnih in razbitih akordov. Zračni valovi povzročajo zvoke, valovi veta svetlobo. Od brzine teh valov je odvisna barva svetlobe. Med rdečimi in vijoličastimi žarki pa je vse kraljestvo človeške svetlobnega prostiranja. Nepopolnost bogastvo barv ostane nepopolnemu človeškemu očesu prikrita. Kakor ujame naše uho kot nepopolni mikrofoni samo 14-32 tisoč zračnih tresljajev v sekundi, tako je tudi svetlobna skala omejena na neznatni

drobec ene oktave. O plamteči in brneči neskončnosti, ki je med 32.000 in 400 milijoni tresljajev ter se razprostira do neizmernih obsegov nad 800 milijonov tresljajev nima človek niti pojma.

Zagonetni tresljaji v svetovju zvane in svetlo gluhim ušesom in slepim očesom, ne da bi jih človek slišal ali videl. Svetloba in zvok se družijo v ono fantastično skrivnost, o kateri se človeku niti ne sanja. V carstvu tresljajev je človek optični in akustični pohabljenec. Že najbližja postojanka, ki sledi v carstvu barv za vijoličasto, je zanj neskončno daleč. Ultravijoletni žarki ostanejo za človeka nevidni, dočim jih bolha vidi. Pikčasto oko žuželk s tisočimi prizdami ujame barve in zračne tresljaje, ki jih niti Rembrandtova bogata fantazija za barve ni slutila. Bolha ali čebela vidi svet v neprijetno pestrejših barvah nego človek. Svetlobne žarke, ki padajo neprestano iz neskončnega svetlobnega oceana na zemljo, ujame in reproducira oko bolhe z realnostjo, ki je neprimerno bogatejša, nego naš sedmerobarvni svet. Če bi imel človek žuželkino oko, bi videl čudovito sliko, na kateri bi harmonija nebesnih teles in muzika vseмирja ne bila samo produkt njegove fantazije.

Dežne plašče

v cenah znatno nižje, iz nove pošiljke, pristne angleške nudi

Drago Schwab - Ljubljana

Dvorni trg 3, pod Narodno kavarno

Pomoževanje ženske

V Franciji se pečajo med drugimi vprašanji tudi z onim moskulinizacije žene. Sedanja moda je po večini inteligentno prilagojenost žene izpremenjenim razmeram nove dobe. Znanstveniki in zdravniki pravijo, da se ženska nekako približuje moškemu v mnogem oziru. Tudi pri jedi silišijo vedno bolj moškimi. Pri mizi vporabljajo pridno sol, poper, gorčico, sir, to so stvari, katere se je poprej označevalo za prvi vrsti moškimi pripadajoče. Za ženske so bile slaščice, torte, fini kruhki, bela kava itd., toda v gostilnah in kavarah konstatirajo, da se v sedanjem času ženske nikakor ne poslužujejo teh stvari tako, kakor nekdanj. Po gostilnah danes mnogo bolj solijo razne reči nego prej, ker so upoštevali ženski okus in navado. Namesto zelenjave po mesu jemljejo ženske raje sir pa tudi ne sladkega, marveč pikantnega najboljšje vrste, ki so ga jedli prej samo moški. Slaščice se celo v prvih slaščičarnah proda vedno manj.

Taka izprememba v jedilih in okusih mora imeti za posledico tudi izpremembo v zunanosti moderne ženske. Francoske novine pravijo, da se taka izprememba že dovoli očitno vidi. Predvsem je drugačnja oblika ust. Mala usta s tenkim ustnicami so že zelo redka, pa tudi že iz mode. Danes so številna in tudi vpoštevana velika usta in debele ustnice. Tudi umetno poročenost samo poveča usta in jih ne napravi manjših. Igralke in umetnice so ustvarile nov tip velikih ženskih ust. Seveda je prva potreba, da so zobje lepo oblikovani in beli. Izpremenil se je tudi ženski glas, postal je močnejši in polnejši. Tisti srebrni glasček ženske spada v stare čase. Vsa ženska črta se nagiblje proti maskulinizaciji. Zajedno pa govorje o lahko feminilizaciji moškega, tako da bi se oba spola po sedanjem življenjskem načinu nekako zblíževala...

Grozen zločin pastirja

Državno pravdništo v Sarajevu je z Visokega prešlo ovadbo o groznem zločinu, ki je bil izvršen v tamošnjem okraju pred tremi leti, a je krivec šele sedaj padel v roke pravice.

V aprilu leta 1922. je nenadoma izginil triletni Lazar, sin Jove Tričkovića, delavca iz sela Podrinje. Oče in mati sta svojega edina iskala povsod, toda zaman. Šele po nekaj tednih so pastirji nesrečnim roditeljem javili, da so v neki gozdni grapi našli ostanke trupla nekega dečka, ki po verjetno njih pozešani sinček. Roditelji so odšli v spremstvu orožnikov na označeno mesto in tu se jim je nudil grozen prizor. V jarku je ležalo že razpadlo truplo otroka, muhe in mravlje so ga razjedale. Truplo je bilo golo, na vratu pa je bila opazila globoka rana, zadana s ostrim orožjem. Očitno je nekdo dete izvalil v gozd in je zaklal.

Na lice mesta je takoj prispela sodna komisija, ki je napravila lokalni ogled, nato pa je bilo dete zakopano in obenem podana ovadba državnemu pravdništvu. Mislil je čas in roditelji so že polagoma pozabili na grozno smrt svojega deteta. Med tem pa je bil te dni slučajno odkrit morilec otroka. Pred kratkim je bilo orožnikom v Visokem prijavljeno, da je pastir Meha Gucica poskušal umoriti 7letnega Pero Pančiča. Zagrozil je otroku, da ga zakolje kakor pišče, kakor je svoječasno zaklal Lazarja Tričkovića. Morda bi zločin res izvršil, da mu to niso preprečili drugi pastirji. Na podlagi prijave so orožniki Meho Gucica prišli. Pastir je svoj zločin tajil, toda ga je obtožil njegov tovariš Sulejman Karič. Ta je orožnikom izpovedal sledeče:

Meho je kritičnega dne izvalil malega Lazarja v gozd pod pretezo, da bo čuval ovce. Mali deček se je dal pregovoriti, odšel si v gozd Meho, žetnik Lazar in Kadrič. Na neki jasi, nazvani »Kovačica«, je Meho razprostrl vrečo, zagrabil malega Lazarja in ga zaklal kakor jagnje. To se je odigralo tako hitro, da Sulejman ni mogel braniti nesrečnega dečka. Ko je bil deček mrtev, je Meho pristopil k Sulejmanu in mu zagrozil: »Če komu poveš, kaj sem storil, te zakoljem kakor malega«. Nato je mrtvemu detetu odrezal ud in ga vrgel doma maki. Sulejman, ki se je bal osvete Mehe, je molčal in si ni upal zločina prijaviti oblastim.

Zločinskega pastirja so vklejenega preplejali v zapore na Visoko, po končani preiskavi pa se bo v Sarajevu vršila proti njemu razprava.

Proti odebelelosti deluje s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV ČAJ**. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajal: **Kem. pharm. laboratorij Mr. D. VILFAN, ZAGREB, ILICA 204** 116 L

Pasterizacija mleka

Znameniti francoski učenjak Pasteur je že leta 1860. ugotovil, da lahko toplota uniči bakterije, ki kvarijo mleko. Na tem Pasteurjevem odkritju temelji metoda segrevanja tekočin, ki se hitro kvarijo, nad 65° C. Ta način konzerviranja tekočin imenujemo pasterizacija. Pri tem je treba paziti, da se tekočine preveč ne segrejejo, sicer se spremenijo ne le barva, vonj in okus, temveč tudi njen kemični in fizični sestav. Pasterizacija je prišla v mlekarne že l. 1882. in se je razširila zlasti potem, ko je bilo dokazano, da prenaša mleko mnoge nalezljive bolezni, kakor kolero, skriatinko, tuberkulozo, legar itd.

Bacile, ki povzročajo nalezljive bolezni, je mogoče v mleku uničiti tudi na ta način, da mu primešamo razne kemikalije ali pa ga izpostavimo vplivu električnega toka oziroma vijoličnih žarkov. Pasterizacija mleka v večjih količinah se pa opravlja večinoma s segrevanjem, ki ni tako drago. Mleko gre pri tem skozi posebne stroje, kjer se segreje nad 70 do 80° C tako, da vse bakterije poginejo. Pri tem pa toplota ne uniči snovi, ki so za rednost mleka nujno potrebne. Po pasterizaciji se mora mleko takoj ohladiti, da postane zopet užito. Tako mleko lahko dolgo stoji, ne da bi se pokvarilo, poleg tega lahko hranimo z njim dojenčke, ker je tuberkuloza ali disenterija kot posledica prehrane z navadnim kravjim mlekom izključena. Za dojenčke namenjeno pasterizirano mleko je treba segreti do 40° C in razredčiti. Pasterizacijo mnogi zamenjajo s sterilizacijo, kar je seveda napačno. Namen sterilizacije je uničiti v mleku vsako organsko življenje. Po tem procesu postane mleko silvasto, izgublja okus in dobi neprijeten duh.

če ne verjamete, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štiri pare drugih! Zato kupite eden par in pričajate se. Dobivate se v prodajalnah. 93-a IV

Muslimanski svet v številkah

Število pripadnikov islama znaša v Evropi okrog 13.000.000. Od teh pride na evropsko Turčijo 2.295.000. V Rusiji in na Kavkazu živi 8.400.000 muslimanov, v Bolgariji 500.000, v Jugoslaviji 850.000, na Grškem 200.000, v Rumuniji 100.000, v Angliji 2.700, v Franciji 2600. V Aziji, ki šteje okrog 770 milijonov prebivalcev, je največ budistov in sicer 80 %. Muslimanov je 188.142.730 ali 20 %. Najmanj je muslimanov v Koreji in na Japonskem. Prebivalstvo teh dveh dežel šteje nad 70.000.000, od katerih je samo 1500 muslimanov. Odstotek muslimanov je zelo velik v Perziji, kjer je med 19.000.000 prebivalcev 8.900.000 muslimanov. Na drugem mestu je azijska Turčija z 12.000.000 muslimanov in 17.000.000 prebivalcev. V Arabiji živi 3.500.000 muslimanov, v Afganistanu 4.750.000, na Kitajskem 23.500.000 (prebivalstvo Kitajske znaša 351.750.000), v Sijamu 1.000.000 (6.000.000 prebivalcev), v Maroku 7.840.000 (8.000.000 prebivalcev), v Egiptu in Sudanu 8.544.000 muslimanov (9.821.000 prebivalcev), v Kongu 1.000.000 (19.000.000 prebivalcev), v Abesiniji 800.000 (8.000.000 prebivalcev), v Libiji 450.000 (1.500.000 prebivalcev). Celokupno število prebivalcev v bivših nemških kolonijah znaša 12 milijonov, od teh je 8.500.000 muslimanov, dočim je v francoskih kolonijah Afrike 32 milijonov prebivalcev in 16.676.000 muslimanov. Število prebivalcev v angleških kolonijah Afrike znaša 30 milijonov, od teh je 8 milijonov muslimanov.

V Ameriki je 56.000, v Avstraliji in Tasmaniji 18.000 muslimanov. Celokupno število muslimanov znaša torej 223.985.700.

Žrtve polarnih ekspedicij

V zadnjem stoletju je zahtevala borba za severni in južni tečaj na tisoče človeških žrtve. Največja polarna tragedija sploh je bila tragedija tretje ekspedicije sira Jaha Franklina, ki je iskala severozapadno pot. Njen vodja, ki je odplul na ladjah »Erebus« in »Terror« 18. maja 1845 s kapitanoma Crozierom in Fitzjamesom ter 138 močnejših posadko, je poginil z vsemi udeleženci. Iz Anglije in Amerike so poslali 15 rešilnih ekspedicij, ki so ugotovile, da je Franklin umrl bržkone 11. junija 1847. Njegovo poročilo o odkritju severozapadne poti so našli šele leta 1859, v cinkasti posodi kraj kupa kamenja. — O usodi švedskega polarnega raziskovalca Andree in njegovih tovarišev Strindberga in Fränkla, ki so poleteli na severni tečaj v juliju 1897 v balonu, še danes ni sluh ne duha. Razni predmeti, ki so jih pometali udeleženci te ekspedicije iz balona, so se pozneje našli. Eskimosi so pripovedovali, da so videli »hišo, ki je padla z neba«, toda o pomenečenih letalcih ni bilo nobenih vesti. — Tragično je končala tudi ruska ekspedicija barona Edvarda Tolla, ki je odplul proti severnemu tečaju leta 1900 s svojo jabo »Zarja«. Zadnje vesti o njem so prišle v oktobru 1902 in besedila ekspedicija je našla leta 1905, na Beinetovem otoku Tollovo pismo, v katerem piše, da pluje s svojimi spremljevalci na

TUDI ANGLESKA POMNOŽUJE ZRAČNO BRODOVJE. Ker ima Francija močno zračno brodogradnjo, gradi tudi Anglija nove aeroplane. Slika kaže angleškega kralja pri ogledu novega bojnega aeroplana v Hendonu.

prej, dati imajo hrane samo še za 18 dni. Vsi člani te ekspedicije so izgine brez sledu. — Ameriška ekspedicija, ki jo je vodil poročnik Greeley, je dosegla leta 1881. rekord, ker se je približala severnemu tečaju na 700 km. Potem so pa poročila naenkrat izostala in ko je prispela tja rešilna ladja, je našla živega samo še poročnika Greeleya in šest mož, dočim so bili vsi drugi, 18 po številu mrtvi. — Posebno nesrečo je imel kapitan George de Long, ki je odplul leta 1881. iz San Franciscu z ladjo »Jeanette«. V strahovitih burij se je zadja razkrala na dvoje in potopila. Vseled pomanjkanja hrane oslabilo moštvo se je po nepopisnih mukah ukrcalo na tri čolne. En čoln je srečno dosegel neko sibirsko vas ob reki Leni, kjer je dobil pomoč tako, da se je mogel vrniti. Toda de Longa in 12 njegovih tovarišev so že pokrivali morskii valovi. — Južni tečaj je zahteval manj žrtve nego severni. Najbolj znana je kapitan Scottova tragedija, ki je tem strašnejša, ker je dosegel svoj cilj — toda ne prvi, kajti na južnem tečaju je že vihrala norveška zastava. Prehitel ga je Roald Amundsen.

Proces Angerstein

Senzacionalna razprava proti morilec Angersteinu, o kateri smo poročali te dni, še vedno traja. Zanimanje v Nemčiji za proces je ogromno in listi dnevno prinašajo silno podrobna poročila. Najinteresnejše v procesu je osebnost Angersteina samega. Na obtožni klopi napravi morilec vtis zelo skromnega človeka. On, bivši lastnik vile, srednje imovit človek, sedi sedaj brezbrizno na klopi, oblečen v sivo obleko, s srcajo brez ovratnika in kravate. Na podnina vprašanja predsednika sodišča odgovarja mestoma lakonično, mestoma pripoveduje zelo veliko. Kakor smo poročali, je bil najprej zaslišan o raznih poverbah, ki jih je pa zanimal in zatrjeval, da jih je izvršil po nalogu uprave, kjer je bil zaposlen. O umorih je pripovedoval tiho, komaj slišno. Pripovedoval je, da je bila žena tuberkulozna in da ga je sama prosila, da jo ubije, ker od nje pač nima nikdo koristi. Nekatero njegovo izpovedi so naravnost smešne in poslušalci dobe nehoté vteis, da sede pri kaki burki in gledalšču.

ZAKAJ JE UBIL KUCHARICO.

Tako je na vprašanje, zakaj da je ubil kuharico, mirno odvrnil, da mu je večkrat zasolila julo in da je bil zelo jezen nanjo in da je bil poleg tega usodnega dena zelo nervozen. V splošnem se zdi, da hoče svoje zločine oprati z nervozo. Zatrjuje, odnoso opisuje umore kot da jih je izvršil v nezvestnem stanju. Mestoma zopet priznava, da ni imel nikakega povera ubiti druge osebe. Vsekarer je značilno, da je bil Angerstein po izvršenih zločinih popolnoma miren in da je legel spat kot človek z mirno vestjo. Sočutje je imel samo z eno žrtvijo. Ko je ubil 16letno svakinjo Elo, jo je pokril z odejo. Pri razpravi je rekel, da ni mogel gledati žrtve, ležeče na podu.

Zaslišane so bile razne priče, napram katerim pa je Angerstein vzdrževal svoje izpovedi. V njegovih očeh je opaziti čuden sijaj, ki je morda odsev trdne volje, da se vzdrži za vsako ceno na površju in da dokaže, da se v času, ko je ubijal svoje žrtve, ni zavedal dejanja. Vsem pričam se stavlja vprašanje, če je bil Angerstein po njihovem mišljenju pri zavesti, ko je izvršil zločine. Vse priče so mnenja, da je bil popolnoma normalen. Naravno, da je to vprašanje največje važnosti za proces. Angersteinu je treba dokazati, da je zločine izvršil pri polni zavesti in da je za svoja dejanja odgovoren. Gotovo je, da mu to dokažejo. Angerstein je mestoma popolnoma apatičen, med razpravo se prime za čelo in strmi brezizrazno predse.

V četrtek je bil zaslišan njegov brat Maks. Njemu je Angerstein najprej priznal zločine. Izjavil je, da je brat rekel, da ni mogel več gledati žene, kako trpi. Ko je bila mrtva, ga je pograbila silna jeza proti vsem, ki niso lepo postopali z njim. S svojo ženo je Angerstein živel v najlepši slogi, njena neozdravljiva bolezen pa ga je tirala v obup.

Nato je bil zaslišan policijski prefekt Wagner, ki je bil navzoč, ko je Angerstein svojemu bratu zločine priznal. Pripovedoval je o dramatičnem nastopu, ko sta se sestala oba brata, Angerstein je bratu rekel: »Dobro jutro,« nato pa je pripomnil: »pljuni pred mene!« »Kako si mogel kaj takega storiti?« je vprašal brat. V navzočnosti sodnika je nato Angerstein o vzrokih svojega dejanja izjavil: »Hotel sem, da naj umrjejo vsi, ki so moji ženi storili zlo. Ubil bi tudi svoje brate, če bi ti storili zlo.«

»MOLI ZAME, JAZ SEM MORILEC.«

Nato je bil še enkrat zaslišan Maks Angerstein. Nastali so razburljivi prizori. Priča mestoma ni mogel dalje, ker ga je oviralo ihtenje. Pripovedoval je, kako je po zločinu obiskal brata in ga vprašal, če mu nima ničesar povedati. Brat je rekel: »Kaj naj ti povem?« Ko je bil drugi pri bratu, je opazil pene na njegovih ustih, videl pa je tudi, da mu hoče nekaj priznati. In res! Čim je policijski prefekt Wagner zapustil sobo, je Angerstein skrušeno priznal: »Da, bil sem jaz, zločin sem izvršil jaz, vseh osem sem umoril.« Nato je brezobzirno topozl predse in ko se je iz mrtvila zbudil, je zakričal: »Ne dotakni se me, jaz sem morilec, molji za me. Jaz pridem v peklo!« Popoldne je bila razprava preložena.

V slučaju okuženja neobhodno potreben.

O. S. Marden:

Greh malodušnosti

Prevel dr. F. S.

Ako tvoj duh motijo strah in težke skrbi, potem se ne smeš odločiti za ničesar važnega. Toda eno lahko napraviš vendar: Lahko končaš to stanje na ta način, da spraviš svoje misli na drug tir. Predstavljaš samega sebe kot povsem mirnega. Obvladaj se, najdi svoje pravilno ravnotežje, pa boš zopet lahko z razumom nastopal.

V načrtu stvarstva ni zasnovano, da bi bil človek suženj svojih strasti, niti da bi bil žrtve svojih razpoloženj, ne sme se le vprašati svojega razpoloženja, če naj stori to, kar je njegova dolžnost, ali ne, če naj izvrši svojo nalogo ali ne. Določeno je, da mora biti prav tako vladar nad samim seboj, kakor nad svojimi razmerami.

Duh, ako je le nekoliko izsolan, je v stanju, da v nekoliko minutah premaga tudi najslabši naval malodušnosti. Po večini pa delamo vsi velike napake. Mesto da bi odpirali okna svojega duha na stežaj in spuščali notri solnce veselja in novih upov, jih pa puščamo zaprta ter poskušamo napadati temo neposredno in zopet v temi, dočim bi en sam solnčen žarek duševnega vzrdoščanja lahko pregнал vse duševne strahove, ki se jim dobro godi edino v mrazu in temi.

Najvažnejša umetnost, ki se je moramo mi ljudje naučiti, je, kako bi oprostili svoj duh iz objema sovraštva svojega miru, svoje sreče, svojega uspeha. Naučiti se moramo osredotočevati svoj duh na krastno mesto na grdobu, na resnico, mesto na prevaro, na soglasje mesto na nesoglasje, na življenje mesto na smrt, na zdravje mesto na bolezen. Ni to vedno lahko, toda je vedno in vsakomur mogoče. V to ni potreba ničesar drugega, kakor pravilno mišljenje.

Najboljše sredstvo, da preženemo temo, je, ako dovolimo dostop svetlobi. Ako hočemo pregnati nesoglasje, prevaro in grdobije, moramo usmeriti svoj duh k soglasju, k resnici in krasoti; ako se hočemo iznebiti tega, kar je bridko in zopno, moramo si živo predstavljati to, kar je sladko in prijetno. Nasprotujoče si misli ne morejo sočasno prebivati v našem duhu, zato si moramo vzgojiti kot svojo drugo naravo težnjo, da izganjamo neprijazne misli s prijaznimi, s tem dosežemo, da ne zapuščajo neprijetnih sledov našemu duhu. Navaditi se moramo, da se kolikor mogoče pogostokrat iznebimo vseh neprijetnih, nezdravih, našemu življenju kvarnih misli, da vsakdo jutro pogledamo v svet s sveže omilitimi očmi, da odstranimo iz svoje galerije slik vse grde podobe in jih nadomestimo le s krasnimi in oživljajočimi.

Predstavljajmo si samo, da bi človek vsako jutro še-le vprašal svoje razpoloženje, bo li danes lahko izpolnil svojo dolžnost ali ne, je »za to razpoložen ali ne«. Predpostavljajmo si samo, da bi bil mož, ki zavzema kako važno mesto, v onem trenutku, ko gre za odločitev o blagu vsega naroda, igrača svojega razpoloženja. Popolnoma vse eno je, če si v dobrem razpoloženju ali ne; zabili si, da moraš biti dobro razpoložen, da hočeš biti dobro razpoložen in da si dobro razpoložen ter si v stanu izvršiti vse tako, da bo kar najbolje. Doveduj si to z živo presojo dalekosečnosti, zabij si to silno — da se bo v resnici tako tudi zgodilo.

Mali oglasi, ki služijo v
posredovanju in social-
no namene obsejajo,
vsaka beseda 50 par.
Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitev, dopisovanje
ter ostali stiski, vpra-
šanja, znanja, vsaka
beseda Din 1.—
Najmanjši znesek Din 10

Službe

Knjigovodja

in koreponent, več
slovenske, srbskohrvatske
in nemške koreponden-
ce, z večletno prakso —
išče stalno službo pri
večjem podjetju. — Do-
pisi pod »Dobro mesto
2184« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Absolventinja

trgovske šole, zmožna
slovenskega in nemške-
ga jezika, slovenske ste-
nografije in strojeписа,
išče službo za takoj. —
Ponudbe pod »K/2183« na
upravo »Slov. Naroda«.

Gospa,

vešča strojeписа — išče
službo v pisarni; gre tudi
na delo. — Ponudbe
pod »Zmožna/2181« na
upravo »Slov. Naroda«.

Damo

srednjih let, vsestransko
izobraženo, čedno, zdrav-
no, pridno, pošteno, do-
broščno in vseleže znan-
ja, samostojno, inteli-
gentno — išče trgovce za
vodstvo gospodinjstva in
vzgojo večjih otrok. —
Ponudbe s sliko pod
Neodvisna/2250 na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Drž. uradnica

išče službo za popoldan-
ske ure. — Dopisi pod
»Drž. uradnica/2244« na
upravo »Slov. Naroda«.

Kuharica

se išče za češko rodbino
v Beogradu. — Ponudbe
in označenjem pogojev in
pila je poslati pod »Ku-
harica/2248« na upravo
»Slov. Naroda«.

Služkinjo

za ves hišni posel išče
češka rodbina v Beogras-
du. — Ponudbe je posla-
ti pod »Služkinja/2249«
na upravo »Slov. Naroda«.

Službo v pisarni

išče orožnik, ki želi iz-
stopiti iz državne službe.
Star 30 let, zmožen slo-
venskega, srbskohrvatske-
ga in nemškega jezika;
vaje vseh pisarniških
del. Ponudbe na upravo
»Slov. Naroda« pod »Oro-
žnik/2246«.

Železninar,

kot komisijonar in zmo-
žen vodstva kartoteke —
išče službo. — Ponudbe
pod »Železninar/2204« na
upravo »Slov. Naroda«.

Cirkularist

išče stalno službo na ža-
gli. — Ponudbe pod »Cir-
kularist/2227« na upravo
»Slov. Naroda«.

Oskrbnik

z večletno prakso, ki do-
bro razume poljedelstvo
in živinorejo — išče služ-
bo v graščini. — Ponu-
dbe pod »Graščina/2215«
na upravo »Slovenskega
Naroda«.

Mlado dekle

se sprejme k majni ro-
dbini na delo. Znanj mo-
ra kuhati in opravljati
vsa hišna dela. — Po-
nudbe pod »Majna/2238«
na upravo »Slov. Naroda«.

Prikojevalka-

directrice za izdelovalni-
co perila (ženskega in
moškega) — samo prvo-
vrstno moč — se išče. —
Ponudbe pod »Perilo
127/L« na upravo »Slov.
Naroda«.

Uradnik,

zmožen vseh pisarniških
poslov, išče stalno službo
v Ljubljani. — Ponudbe
pod »Vesten/2276« na
upravo »Slov. Naroda«.

Vrtnar

srednjih let, oženjen, tre-
zen, marljiv, s prakso —
išče službo za takoj. —
Ponudbe pod »Vrtnar
2262« na upravo »Slov.
Naroda«.

Modistka,

dobra moč, išče službo
pri boljsem modnem sa-
lonu. — Ponudbe pod
»Modistka/2263« na upr-
»Slov. Naroda«.

Gospodična

brez staršev išče službo
v pisarni. Najraje na de-
želi, da bi imela stanova-
nje in hrano v hiši. —
Cenji ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»Brez staršev/2268«.

Blagajničarka

s prakso išče službo v
večjem podjetju v me-
stu. — Cenji ponudbe
pod »Poštena/2274« na
upravo »Slov. Naroda«.

Sprejmejo se sli-

karski pomočniki.
— Ambrožev trg št. 9
(Franc Zore). 2273

Svetovnoznana tvornica

pletlinih strojev išče za
razpečavo svojih izdel-
kov serioznega in spre-
tnega
zastopnika.
Ponudbe z navedbo refe-
renc na upravo »Sloven-
skega Naroda« pod »Zas-
topnik/2306«.

Gospodična

z nad 15letno pisarniško
službo, od teh 10 let du-
šajne prakse, išče na-
meščenja. — Dopisi pod
»Samostojna/2309« na
upravo »Slov. Naroda«.

Plačilni natak

starejša moč — išče služ-
bo v letovišču. — Ponu-
dbe pod »Letovišče/2311«
na upravo »Slov. Naroda«.

Stalno službo

kot trgovska ali pisarni-
ška moč — iščem. Polo-
žim 15.000 Din kavičje. —
Ponudbe pod »Kavič-
ja/2280« na upravo »Slov.
Naroda«.

Zastopnika

za Kranjsko išče Kon-
servna tovarna Globus
d. d. na Vrhniki. 2302

Trg. pomočnik

sprejme vsako primerno
službo pod zelo ugodni-
mi pogoji; vsestransko
dober strokovnjak, po-
šten, zanesljiv. — Dopisi
pod »Ohranjen/2300« na
upravo »Slov. Naroda«.

Penzijonist

išče zaslužek v pisarni
ali kot sluga. — Naslov:
Kolizej 119. 2297

G. Flux,

Ljubljana, Gosposka uli-
ca 4/I, levo. — Posredo-
valnica boljših služb. —
Išče nujno komorno hišo
no (izučeno šiviljo) v fi-
no hišo, mnogo poštenih
deklet za vse za tu in
izven, dve privatni kuha-
rici za celje itd. —
Sprejmejo se samo služ-
kinje z dobrimi izpriče-
vali ali pridne začetrice.
— Za odgovor prilijžite
znanke. 2255

Vajence

za kleparsko obrt sprej-
me tvrdka L. M. Ecker-
sinova, Ljubljana, Dunaj-
ska cesta 9. 2321

Učenka,

ki je dobro dokončala
meščansko šolo, se želi
izučiti v trgovini z meš-
rim blagom na delu, ki-
jer bi imela popolno
oskrbo v hiši. — Ponu-
dbe pod »Učenka/2295«
na upravo »Slovenskega
Naroda«.

Trgovski lokal

s skladiščem se išče v
mestu. — Ponudbe pod
»Lokal/2173« na upravo
»Slov. Naroda«.

Lokal

za slaščičarno v večjem
prometnem mestu ob
glavni ulici — se išče za
takoj. — Ponudbe pod
»Slaščičarna/2223 na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Lokal

za slaščičarno v večjem
prometnem mestu ob
glavni ulici — se išče za
takoj. — Ponudbe pod
»Slaščičarna/2223 na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Trgovina

z manufakturnim blagom
dobro vpeljeno v večjem
kraj na delu — iščem
iščem v najem. —
»Dobra trgovina/2229« na
upravo »Slov. Naroda«.

Gostilno

na prometnem kraju —
iščem v najem. — Do-
pisi pod »Prometni kraj
2314« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Naprodaj

z zemljiščem: stanovanje
tako prosto! — Ardin
št. 40, n. Vojnik pri Ce-
lju. 2289

Enonadstr. hiša

z vrtom in vodnjakom,
v bližini farne cerkve,
nedaleč od Kamnika, pri-
pravna za vsako obrt —
se radi družinskih raz-
mer takoj prodaja. — Po-
nudbe pod »Okraj Kam-
nik/2286« na upravo »Slov.
Naroda«.

Naprodaj

posojila se išče za dva
meseca pod ugodnimi po-
goji. — Ponudbe pod
»Din 200.000/2194« na
upravo »Slov. Naroda«.

Zdravnik

išče posojilo od 500.000
do 700.000 D. proti in-
tabulaciji na prvo me-
sto, ki daje popolno var-
nost. — Ponudbe pod
»Dobre obresti/2264« na
upravo »Slov. Naroda«.

Družabnica

za hotel, vestno, s kapi-
talom od 20 do 30.000 di-
narjev iščem za takoj. —
Ponudbe pod »Hotel-
kompanjon/2216« na upr-
»Slov. Naroda«.

Iščem Din 100.000

za hotel, vestno, s kapi-
talom od 20 do 30.000 di-
narjev iščem za takoj. —
Ponudbe pod »Hotel-
kompanjon/2216« na upr-
»Slov. Naroda«.

Stanovanja

Zakonski par brez otrok
išče primerno
stanovanje
Najemino plača po do-
govoru. — Ponudbe pod
»Ključavničar/2170« na
upravo »Slov. Naroda«.

Veliko sobo,

opremljeno, zračno, elek-
trantno, s posebnim vho-
dom v središču mesta —
išče gospodinja za takoj.
— Dopisi pod »Sredina
mesta/2197« na upravo
»Slov. Naroda«.

Manjšo klet,

prilagojeno za delavnico
— se išče v najem. —
Ponudbe pod »Klet/2221«
na upravo »Slov. Naroda«.

Išče se stanovanje

dveh ali več sob s kopal-
nico, kuhinjo itd. v novi
hiši. — Dopisi pod »No-
va hiša/2247« na upravo
»Slov. Naroda«.

Stanovanje

2-4 sob s pritliklami v
centru mesta, v novi hiši
— išče trgovec. — Po-
nudbe pod »Mirna stran-
ka/2260« na upravo »Slov.
Naroda«.

Velika soba

(mehoblena) v sredini
mesta — se takoj odda
samo solidnim gospodom.
— Poizve se: Gledališka
ulica št. 10, II. nadstrop-
je, stopnice desno, vrata
9. 2316

Iščem sobo

(nemehoblena) v sredini
mesta, s popolno oskrbo,
event. tudi brez oskrbe,
za starejšo damo. Plača
se kulantno po dogovoru.
— Ponudbe na: Poštni
predal 5, Ljubljana. 2283

Soba s hrano

išče uradnica v sredini
mesta samo pri boljši
družini; gre tudi kot so-
stanovalka. — Ponudbe
pod »Primorje/2304« na
upravo »Slov. Naroda«.

Čisto sobo

v sredini mesta išče mir-
na gospodična. Ponudbe
pod »Čista soba/2222« na
upravo »Slov. Naroda«.

Pouk

V zasebni pouk se sprej-
meta še dva učenca. Do-
pis pod »Učenje/2245« na
upravo »Slov. Naroda«.

Strojepisni pouk

med počitnicami se vrši
na Kristofevem učnem
zavodu. Domobranska
cesta 7 — vsak dan od
6-8. zvečer. Učna ura
Din 3.75. — Pričetek dne
1. avgusta t. l. 2299

Klavir!

V zasebni pouk se sprej-
meta še dva učenca. Do-
pis pod »Učenje/2245« na
upravo »Slov. Naroda«.

Strojepisni pouk

med počitnicami se vrši
na Kristofevem učnem
zavodu. Domobranska
cesta 7 — vsak dan od
6-8. zvečer. Učna ura
Din 3.75. — Pričetek dne
1. avgusta t. l. 2299

Nepremičnine

Hiša s trgovino
z mešanim blagom v več-
jem kraju na Dolenjskem
pripravna tudi za vsake-
ga drugega obrtnika se
takoj prodaja. — Dopisi
pod »Dolenjsko/2243« na
upravo »Slov. Naroda«.

Srednje posestvo

z lepim vrtom, deset mi-
nut od železniške postaje
je v večjem kraju na
Gorenjskem — se radi
bolezni takoj prodaja. —
Ponudbe pod »Goreni-
sko/2177« na upravo »Slov.
Naroda«.

Redka prilika!

Proda se posestvo ne da-
leč od železniške postaje
v lepem in prometnem
kraj na Dolenjskem. —
Posestvo obsega zidano
stavbo, prostoren hlev,
kleti, lep vrt, nekaj goz-
da in zemljišče. — Dopisi
pod »Redka prilika
2284« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Enonadstr. hiša

z vrtom in vodnjakom,
v bližini farne cerkve,
nedaleč od Kamnika, pri-
pravna za vsako obrt —
se radi družinskih raz-
mer takoj prodaja. — Po-
nudbe pod »Okraj Kam-
nik/2286« na upravo »Slov.
Naroda«.

Naprodaj

posojila se išče za dva
meseca pod ugodnimi po-
goji. — Ponudbe pod
»Din 200.000/2194« na
upravo »Slov. Naroda«.

Zdravnik

išče posojilo od 500.000
do 700.000 D. proti in-
tabulaciji na prvo me-
sto, ki daje popolno var-
nost. — Ponudbe pod
»Dobre obresti/2264« na
upravo »Slov. Naroda«.

Družabnica

za hotel, vestno, s kapi-
talom od 20 do 30.000 di-
narjev iščem za takoj. —
Ponudbe pod »Hotel-
kompanjon/2216« na upr-
»Slov. Naroda«.

Iščem Din 100.000

za hotel, vestno, s kapi-
talom od 20 do 30.000 di-
narjev iščem za takoj. —
Ponudbe pod »Hotel-
kompanjon/2216« na upr-
»Slov. Naroda«.

Naprodaj

posojila se išče za dva
meseca pod ugodnimi po-
goji. — Ponudbe pod
»Din 200.000/2194« na
upravo »Slov. Naroda«.

Kupim

Vozno plahto
dobro ohranjeno, kupim
takoj. — Dopisi pod »Pla-
hta/2279« na upravo »Slov.
Naroda«.

Prodaj

Klavir,
dobro ohranjen — se ra-
di selitve prodaja — Do-
pisi pod »Klavir/2175« na
upravo »Slov. Naroda«.

Bijoca žepna ura

(srebrna) ceno naprodaj.
Ponudbe pod »Ura/2244«
na upravo »Slov. Naroda«.

Steklenice

(baloni) s pletenimi koši
in steklenimi zamaški
večje število naprodaj.
— Poizve se: »Juhana«
Ljubljana, Gradišče 13.
2259

Prodaj

Proda se skoro nov:
mizarско orodje
po zmerni ceni. — Do-
pisi pod Mizarstvo/2267
na upravo »Slov. Naroda«.

Damske obleke

skoraj nove in druge raz-
ne stvari prodam po
ugodni ceni. — Ponudbe
pod »Več oblek/2266« na
upravo »Slov. Naroda«.

Naprodaj

v mestu na prometnem
kraj precejšen kompleks
sveta (parcels) primeren
za kakšno stavbišče. Na
slov. pove uprava »Slov.
Naroda«. 2318

Sokolski kraj,

dobro ohranjen ter ne-
kaj drugih obelk za sred-
njo postavbo — prodam.
Ponudbe pod »Kraj
2315« na upravo »Slov.
Naroda«. 2315

Javorjevih pihov

suhih — imam naprodaj
3m. — Ponudbe pod
»Javor/2312« na upravo
»Slov. Naroda«.

Sušilna c. ara

prilagojena za hotelirje ali
slastičarje se takoj pro-
da. Istotam je naprodaj
tudi dobro ohranjena
spalna oprava. — Ponu-
dbe pod »Omar/2282« na
upravo »Slov. Naroda«.

Pozor!

Tovarniški ostanki za pe-
rilo so naprodaj po polo-
vični ali zelo znižani ceni.
Ne zamudite ugodne
prilike! Ljubljana, Res-
ljeva cesta 30/I, desno. 2288

Pozor!

Črno politiran, kratak
»Bösendorfer« KLAVER
se prodaja. — Dopisi ali
vprašanja na upravo »Slov.
Naroda« pod Klavir/2305

Naprodaj

za stare dame: obleke,
»Gartenlaube«. Istotam
postelj na vzmetih, staro
pohištvo, perilo in razne
stare stvari. Za zbirale-
ce starih stvari zelo stare
knjige ter nekaj pohiš-
tva! — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«.

Posojila

posojila se išče za dva
meseca pod ugodnimi po-
goji. — Ponudbe pod
»Din 200.000/2194« na
upravo »Slov. Naroda«.

Dravnik

išče posojilo od 500.000
do 700.000 D. proti in-
tabulaciji na prvo me-
sto, ki daje popolno var-
nost. — Ponudbe pod
»Dobre obresti/2264« na
upravo »Slov. Naroda«.

Družabnica

za hotel, vestno, s kapi-
talom od 20 do 30.000 di-
narjev iščem za takoj. —
Ponudbe pod »Hotel-
kompanjon/2216« na upr-
»Slov. Naroda«.

Iščem Din 100.000

za hotel, vestno, s kapi-
talom od 20 do 30.000 di-
narjev iščem za takoj. —
Ponudbe pod »Hotel-
kompanjon/2216« na upr-
»Slov. Naroda«.

Naprodaj

UNDERWOOD pri **LUD. BARAGA**, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I. Telefon št. 980 **UNDERWOOD**

Kupujte srečke za Sokolski Tabor!!

Putnika

manufakturne struke, po možnosti sa znanjem njemačkog jezika, traži za što skoriji nastup trgovine sukna u Zagrebu. Tačna podnuda sa oznakom starosti te traženih beriva pod šifrom „Putnik II-425“ na INTERREKLAM d. d., Zagreb I-78. 2310

Proda se v ponedeljek 13. t. m. dopoldne

parna žaga

v večjem prometnem mestu Gorenjske. Žaga se nahaja tik kolodvora ter obkroži iz nove Lanz-lokomobile 60—90 H. P. cirkularij, 3 cirkularij in krožne žage frezerjem. Lokomobila s predogniščem. Ves obrat je v najboljšem stanju, v obratu le par let. Cena 300.000 Din. Naslov pove uprava tega lista.

Mletev pšenice

PREVZAME po najugodnejših pogojih BACKI MLIN večje kapacitete, v Sloveniji najbolje uvedena, priznana prvostopenjska znamka. Vprašanja na upravo Slov. Naroda pod „Mletev 2187“.

Mehanično umetno vezenje

perila, zastorov, monogramov, oblek, bluz itd. v ploščatem in verižnem vodu, madeira, richelle z belim in najrazličnejšim materialom. — Entljanje, predtiskanje.

MATEK, Ljubljana,
poleg hotela „Struckelj“.

Potrebujemo dobro izurjenega strojnega ključavničarja

kateri pozna vodno turbino in vse stroje za predelavo lesa ter zastopi delo pri stružnici. — Ponudbe z navedbo zahtev je poslati na TOVARNO LESNIH IZDELKOV, JURKLOSTER. 2200

Makulturni papir

à kg Din 5.—

prodaja

uprava „Slovenskega Naroda“

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 46
Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, osrečja za pade, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parne žage. 161 T Tovarna furnirja.

Kamnoseška industrija

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA,
Kolodvorska ulica št. 28-34.

Stalna zaloga čez 300 modernih spomenikov. Izdelava rodbinskih grobnic, mavolejev, altarjev in vseh cerkvenih ter stavbenih del. Marmorne plošče v vseh barvah za pohištvo, trgovine, mesnice. Stikalne plošče za elektriko, obloga sten i. t. d. po zmerni ceni. 98—L

Najboljša
„PUCH“ kolesa
po zelo ugodnih cenah dobite te pri
Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodneje.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvo.

Telefon št. 9.

23 L

Telefon št. 9

Za izvrševanje vseh izvoznih, uvoznih in tranzitnih carinskih manipulacij se priporoča

Dragotin Štrucelj, carinski posrednik

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 33/I (Balkan).

Informacije o železniških, carinskih in tarifnih zadevih brezplačno. — Intervencije in reklamacije najkvalitetneje. — Zmerne cene. 2291

Damske obleke

fine in okusno izdelane od Din 80— do 170— BLUZE najnovejše od Din 50— do 150—.

PREDPASNIKI beli, barvasti, klotasti in iz lista, kombinirane kakor tudi različno damsko perilo ne dobite nikjer tako dobro in poceni kot pri

F. in J. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Oglejte si izložbo! 128-L

Neprozorna (matirana), jedkana in slikana **STEKLA**, razni **ORNAMENTI**, toni in barve. Emailirane firme, table in reklame.

Vztrajne! — Žgane! — Okusne! — Izdeluje samo PRVI

SRBSKO-ČESKI KERAMICNI ZAVOD

- JOSIP NOVOTNY -

BEOGRAD, Braničevska 13.

V najkrajšem času pričen izdelovati slike na porcelan.

Najstarejša slovenska

pleskarska in ličarska

delavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19,

se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerne. 1798

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

krover, stebni, galanterijski in okrasni

klepar. Instalacije vedovodov.

Uprava strelodvodov. Kopalnice in klosetne naprave

izdelovanje posod iz pločevine za

firnež, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škafle)

105 L za konzerve.

J. Stjepušin

= Sisak =

preporuča

najbolje tambure, žice,

partiture i ostale

potrebštine za

sve glaz-

bala.

21 L

Bačko Potiska Kreditna banka d.d. u Starom Bečeju (Bačka)

PRODAJE svoju najbolje uređenu **livnicu i fabriku za izradjivanje sva-kovrskih metalnih predmeta** sa svom sirovinom, polupreradjenom i gotovom robom. Predavaće se sve zajedno, ili zasebno uređaj fabrike, zasebno sirovina, i zasebno polupreradjena i gotova roba.

Sva potrebna izvešća daje gornja banka, gde se i prodavajući predmeti mogu videti.

Posrednici se posle konačno obavljenog posla nagradjuju.

UPRAVA.

Les Tissus
A.G.B.

imajo prednost pri vseh elegantnih damah kot najlepše.

Prodaja samo trgovcem:

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

2293

I. opšti veliki vašar i izložba u Subotici od 22. do 31. Augusta 1925.

Na Subotičkom Velikom Vašaru i Izložbi će učestvovati osim Vojvodjanske poljoprivrede, zanatstva i industrije, i poljoprivrede, zanatstvo i industrija iz cele naše zemlje. Učestvovali i inozemstvo sa produktima, koje mi ne izradjujemo, ili ih ne izradjujemo u dovoljnoj količini. U poljoprivrednem delu naročito biti lepo zastupljeno tuzemstvo, a i inozemstvo sa prvoklasnom stokom za priplod, kao i svim najnovijim i najmodernijim traktorima, plugovima za oranje. — Za vreme izložbe će biti priredjene utakmice u oranju, konjske trke, razni kongresi itd.

Za ovaj vašar i izložbu je veliko interesovanje, kako u tuzemstvu, tako isto i u inozemstvu, i to ne samo medju izlagačima, nego i medju protrošačima-posetiocima.

Tražite prospekt!

Za industrijsku izložbu primaju se prijave do 15., a za poljoprivrednu do 31. jula. Legitimacije za ovaj vašar-izložbu, kod svih Trgovačko-Industrijskih komora u zemlji, kao i kod Trgovačkih Udruženja i Banaka. U inozemstvu pak kod svih Predstavništva i Konzulata Kralj. S. H. S., Trgovačkih Komora, Agencija i Banaka.

Legitimacije za posetioce iz tuzemstva staju Din 30.—, a za posetioce iz inozemstva Din 60.—.

Na željeznica kao za posetioce, tako i za izloženu robu važi popust od 50 od sto.

Vašar-Izložba će se održati na Paličkom putu, na prostoru od 36.000 m².

Svaki poljoprivrednik, industrijalac, zanatlija i trgovac, treba da iskoristi ovu priliku i učestvuje na ovom vašaru, jer će ovo biti prvi vašar-izložba ove vrste u našoj zemlji. Stanovi osigurani.

Nedaleko od samoga mesta izložbe, nalazi se čuvena klimatična banja Palič. Prijave se šalju:

Upravi I. opšteg velikog vašara i izložbe u Subotici.

136/L Telegram-adresa: IZLOŽBA. — Telefon 302.

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE TISKARSKA DELA V SVAKI MNOŽI-
NI IN SICER URADNE TISKOVINE - CENIKE
KUVERTE RAČUNE HRANILNE IN ZADRUŽ-
NE KNJIŽICE POROČNA NAZNA NILA VABI-
LA CIRKULARJE VSTOPNICE ETIKETE - MR-
TVAŠKA NAZNA NILA - ZAVITKE I ČASOPISE
IN VSA V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA
DELA OKUSNO IN CENO I I NAROČILA
SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA
PREŠERNOVA ULICA ŠTEVILKA 7
TELEFON ŠTEV 309

LJUBLJANA KNAFLJEVA UL 5

Zdravnik dr. Fr. Derganc
ne ordinira do 31. julija.

STANOVANJE

obstoječe iz kuhinje, 4 sob in pritlikin, z vsem komfortom, se odda s 1. avgustom v novi palači v sredini mesta. Lega mirna. Ponudbe pod „Največji komfort 2258“ na upravo Slov. Naroda.

Sanatorij dr. K. Szegő Abbazia — (OPATIJA)

Zdravljenje z utrjevanjem in učvršćevanjem.

Najprijetnejše bivanje za rodbine. Otroci od 7. let naprej tudi brez spremstva. Nudi otrokom vso naslado obrežne kopeli, staršem popolno pomirjenje.

Pozor! Na prodaj Pozor!

v Spodnji Šiški dve lepi stanovanjski hiši z velikima vrtoma in dvajset stavbnih parcel po jako niski ceni in ugodnih pogojih. Dalje dve dobro vpeljani gostilni in zraven več vinskih sodov. Stanovanje takoj. Kdor nima stanovanja, naj se potruži. Stanovanje zastoj. Natančna pojasnila daje

ANTON ŠTIRN, Spodnja Šiška

Kavškova cesta 264

Javna vzgojna zavoda v Priju

Za dečke
Dijaški dom
Prešernova ulica
št. 29

Prostora za 100 gojencev.

Za deklice
Mladika
Z lastno gospodinjstvo
šola in izobraževalnim
letnikom

Prostora za 60 gojenk.

Gojenci in gojenke obeh zavodov imajo v zavodih stanovanje, popolno oskrbo in vzgojo in lahko obiskujejo realno gimnazijo, deško ali dekliško meščansko šolo in šolo Glasbene Matice.

Prospekti so brezplačno na razpolago pri vodstvih zavodov.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani
prodaja

22 L

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.

ZASTOPSTVO TVORNICE

BERNDORF

Otokar Uhlir i Matern k. d.

Zagreb, Sajmište 51.

Pločevina, žice,
cevi, šipke,
vrpce, šolje in
gotovi kotli
za industrije in go-
sposdarstva

iz
bakra, medi, tombaka, alu-
minija, pakfonga, alpacca in
čistega niklja.

Stalno bogato asortirano skladište.

Glas naše tvornice jamči za prvovrstni proizvod.